

Druk NR 4

**Pan
Michał Wyczachowski
Przewodniczący Rady Miejskiej
w Bełchatowie**

URZĄD MIASTA BEŁCHATOWA
97-400 Bełchatów, ul. Kościuski 1
tel. 44 733 51 37

KP.110.18.2024

Bełchatów, 2024-05-14

W załączeniu raport z wykonania Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Bełchatowa na lata 2022-2025 za 2023 rok.

Powyższy raport, zostanie przedstawiony Radzie Miejskiej i jej Komisjom przez Panią Iwonę Nowak – Dyrektora Wydziału Spraw Społecznych.

PREZYDENT MIASTA

Patryk Marjan
Patryk Marjan

URZĄD MIASTA BEŁCHATOWA

Wydział Spraw Społecznych

Biuro

Data wpływu: 14.05.24

Znak sprawy: 110.18.2024

Raport
z wykonania Programu
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
dla Miasta Bełchatowa na lata 2022-2025
za 2023 rok

Bełchatów, maj 2024 rok

Urząd Miasta Bełchatowa

ul. Kościuszki 1   tel. +48 447 335 116
97-400 Bełchatów   tel. +48 447 335 115
um@belchatow.pl   www.belchatow.pl

WPROWADZENIE

Przedkładany raport przedstawia działania realizowane w 2023 roku w ramach „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Bełchatowa na lata 2022-2025”, który został przyjęty Uchwałą Nr XLIV/349/22 Rady Miejskiej w Bełchatowie w dniu 31 marca 2022 r. Obowiązek sporządzenia przedmiotowego raportu został nałożony na gminę w art. 4¹ ust. 2b ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Celem głównym Programu jest przeciwdziałanie problemowemu używaniu alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniom behawioralnym, a także ograniczenie negatywnych skutków zdrowotnych, psychologicznych i społecznych, wynikających z tego typu uzależnień poprzez doskonalenie istniejącego systemu przeciwdziałania uzależnieniom i dostosowywanie go do zmieniających się potrzeb i skali problemów. Przywołany cel wiodący jest realizowany poprzez cele szczegółowe Programu, w ramach których w 2023 roku realizowano szeroko rozumianą profilaktykę uzależnień oraz pomoc i wsparcie specjalistyczne osobom dotkniętym uzależnieniami i ich rodzinom. Należy podkreślić, iż działania profilaktyczne dotyczyły głównie profilaktyki uniwersalnej, tj. promującej zdrowy styl życia oraz opóźniającej wiek inicjacji, a przez to zmniejszającej zasięg zachowań ryzykownych. Ponadto w ramach celów szczegółowych prowadzono działalność:

- edukacyjno-informacyjną, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- ograniczającą szkody zdrowotne, psychologiczne i społeczne oraz
- w zakresie systematycznej profesjonalizacji kadr pracujących na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.

W realizację Programu zaangażowane były podmioty, takie jak: Miasto Bełchatów, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoły prowadzone przez Miasto, Zespół Interdyscyplinarny powołany na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Szpital Wojewódzki w Bełchatowie, Policja, Straż Miejska oraz podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego.

Źródłem finansowania większości działań realizowanych w ramach Programu w 2023 roku były środki z budżetu Miasta pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydawanych przedsiębiorcom, których działalność polega na dostarczaniu żywności na imprezy zamknięte organizowane w czasie i miejscu wyznaczonym przez klienta, w oparciu o zawartą z nim umowę, a także jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Część działań została sfinansowana z tzw. opłat ze sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, niektóre natomiast, finansowano w oparciu o środki z innych źródeł lub realizowano w ramach wykonywanych obowiązków służbowych.

I. REALIZACJA PROGRAMU W OBSZARZE PROFILAKTYKI ZACHOWAŃ RYZYKOWNYCH, W TYM PROMOCJA ZDROWEGO TRYBU ŻYCIA

Profilaktyka w ramach Programu polegała na podejmowaniu działań, skierowanych do różnych grup, we współpracy z różnymi środowiskami i instytucjami, mających na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi zaburzeń lub innych niekorzystnych zjawisk społecznych. Działania profilaktyczne miały również aspekt edukacyjno-informacyjny. W 2023 roku realizowano je w dwóch obszarach:

- profilaktyki uniwersalnej, adresowanej do wszystkich grup, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych, narkotykowych czy behawioralnych. Podejmowane działania skupiały się wokół zagadnień związanych z promocją zdrowego stylu życia, rozwijaniem postawy dbałości o zdrowie własne i innych, nabywaniem umiejętności dokonywania świadomych wyborów, asertywności, kształtowaniem umiejętności radzenia sobie z emocjami w trudnych sytuacjach życiowych. Ich celem było przeciwdziałanie pierwszym próbom podejmowania zachowań ryzykownych lub opóźnienie inicjacji oraz
- profilaktyki selektywnej, skierowanej do grupy zwiększonego ryzyka, mającej na celu zapobieganie, ograniczenie lub zaprzestanie podejmowania przez jednostkę zachowań ryzykownych poprzez ograniczanie czynników ryzyka związanych ze środowiskiem rodzinnym i rówieśniczym, poprawę funkcjonowania emocjonalnego i społecznego, kształtowanie adekwatnych przekonań normatywnych dotyczących uzależnień, promocję postaw prozdrowotnych oraz wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów związanych z używaniem szeroko rozumianych substancji psychoaktywnych oraz uwikłaniem w uzależnienia behawioralne. Metody profilaktyki selektywnej obejmowały takie działania, jak: dostarczanie informacji na temat ryzyka związanego z używaniem substancji, terapię pedagogiczną, treningi umiejętności społecznych, socjoterapię, organizację czasu wolnego (tzw. zajęcia „alternatyw”).

W 2023 roku działania w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży realizowały następujące podmioty:

1) Szkoły prowadzone przez Miasto

Szkoły są naturalnym miejscem do realizacji profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży. Wiele zagadnień z tego obszaru jest podejmowanych w ramach normalnej pracy wychowawczej, czy edukacyjnej (np. w ramach realizacji edukacji zdrowotnej). W 2023 roku działania profilaktyczne w szkołach realizowano przede wszystkim w obszarze profilaktyki uniwersalnej, a dzieci i młodzież objęto różnymi formami profilaktyki zachowań ryzykownych, co zostało ujęte w poniższych dwóch tabelach. Ponadto realizowano szkolenia i warsztaty z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych, w których uczestniczyło 280 rodziców oraz 267 nauczycieli.

Tabela nr 1. Liczba osób objętych programami z obszaru profilaktyki uniwersalnej oraz profilaktyki selektywnej w 2023 roku, ze wskazaniem szkół realizujących zadania

Nazwa obszaru	Liczba uczniów uczestniczących w programach	Liczba nauczycieli uczestniczących w programach	Liczba rodziców uczestniczących w programach
Programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży	3 642	203	1 157
Programy z obszaru profilaktyki selektywnej skierowane do dzieci i młodzieży	286	13	107
Szkoły prowadzone przez Miasto	/SP1, SP3, SP4, SP5, SP8, SP9, SP12, SP13, III LO/		

Źródło: Szkoły prowadzone przez Miasto

Tabela nr 2. Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami profilaktycznymi w 2023 roku, które nie są ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi, ze wskazaniem szkół realizujących działania

Forma działań	Liczba uczestników działań
• prelekcje, pogadanki	3 664
• spektakle	836
• festyny i inne imprezy plenerowe (poza sportowymi)	877
• imprezy sportowe	650
• konkursy	483
Szkoły prowadzone przez Miasto	/SP1, SP3, SP4, SP5, SP8, SP9, SP12, SP13, III LO/

Źródło: Szkoły prowadzone przez Miasto

W szkołach także realizowano programy profilaktyczne rekomendowane w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Instytut Psychiatrii i Neurologii, wskazane w tabeli poniżej.

Tabela nr 3. Liczba osób objętych rekomendowanymi programami profilaktycznymi w 2023 roku, ze wskazaniem szkół realizujących działania

Nazwa programu	Liczba uczniów uczestniczących w programach	Liczba nauczycieli uczestniczących w programach	Liczba rodziców uczestniczących w programach
1. Program wspomagania rozwoju psychospołecznego dzieci nielubianych przez rówieśników z powodu zachowań antyspołecznych	167	8	-
2. Debata	30	-	-
3. Spójrz inaczej (dla klas 4-6)	211	7	30
4. Program ARS, czyli jak dbać o miłość	27	2	27
5. Apteczka Pierwszej Pomocy	59	5	59
Szkoły prowadzone przez Miasto	/SP1, SP5, SP12, SP13, III LO/		

Źródło: Szkoły prowadzone przez Miasto

Należy podkreślić, iż przy realizacji profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w placówkach szkolnych zachowane zostały 3 podstawowe elementy, warunkujące ich skuteczność, tj.:

- udział rodziców (poprzez ich uczestnictwo w podejmowanych działaniach lub aktywne wspieranie pracy osób lub organizacji realizujących działania profilaktyczne),
- tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi i zaspokajaniu potrzeb emocjonalnych dzieci i młodzieży,
- dbałość o dostępność oferowanych usług i ich adekwatność do potrzeb indywidualnego odbiorcy.

W 2023 roku w ramach środków zabezpieczonych z budżetu Miasta na realizację Programu, szkoły prowadziły następujące działania z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży:

Szkoła Podstawowa nr 1

PROGRAM PROFILAKTYKI POD TYTUŁEM: „BAWIĘ SIĘ I ODPOCZYWAM”

Głównym celem zajęć była pomoc dzieciom z problemami emocjonalnymi. Proponowane działania ukierunkowane były na rozwijanie umiejętności zgodnej współpracy i stosowanie zasad kulturalnego zachowania się w kontaktach z rówieśnikami i osobami dorosłymi. Podczas licznych ćwiczeń uczniowie mieli możliwość określania i nazywania swoich uczuć. Doskonali koncentrację uwagi, wyciszali nadmiar emocji, wzmacniali zachowania pozytywne, budowali poczucie własnej wartości. Uczyli się również technik relaksacyjnych, które mogą przyczynić się do radzenia sobie ze stresem. W zajęciach uczestniczyli uczniowie klas I-III (17 osób)

PROGRAM PROFILAKTYKI POD TYTUŁEM: „ABSTYNENCIK”

Program obejmował działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej. Jego celem było zmniejszenie czynników ryzyka i wzmocnienie czynników chroniących przed zachowaniami ryzykownymi. W ramach programu zorganizowano:

- trzy grupy socjoterapeutyczne dla uczniów szkoły (21 uczniów),
- zajęcia korekcyjno-kompensacyjne dla uczniów z rodzin dysfunkcyjnych (14 uczniów),
- terapia prowadzona metodą Tomatis dla wybranych uczniów (3 uczniów),
- warsztaty profilaktyczne dla rodziców w zakresie rozwijania prawidłowych relacji z dzieckiem (24 osoby),
- spotkanie z socjoterapeutą na temat prawidłowych relacji w klasie (254 uczniów),
- warsztaty integracyjne z elementami pozytywnej dyscypliny oraz radzenia sobie z emocjami dla wybranych klas (95 uczniów),
- szkolenie dla nauczycieli - Trening Umiejętności Społecznych (19 osób),
- warsztaty dotyczące efektywnej komunikacji i przemocy rówieśniczej w wybranych klasach (69 uczniów),
- szkolenie dla nauczycieli „Zachowania ryzykowne - samookaleczenia, depresja, myśli samobójcze” (109 osób),
- szkolenie dla nauczycieli dotyczące rozpoznania zagrożenia i postępowania w przypadku zaistnienia sytuacji kryzysowej (109 osób),
- konkursy profilaktyczne (82 uczniów),
- Festiwal Profilaktyczny „Światło” - konkurs przedstawień profilaktycznych - adresaci uczniowie szkół miejskich (50 uczniów),
- Dzień Profilaktyki - spotkanie dla uczniów z klas 6-8 z funkcjonariuszem KPP, psychologiem i pedagogiem szkolnym (215 uczniów).

PROGRAM PROFILAKTYKI POD TYTUŁEM: ZAJĘCIA KOREKCYJNO - KOMPENSACYJNE „PROMYK”

Program skierowany był do uczniów edukacji wczesnoszkolnej, klas I-III, z trudnościami w czytaniu i pisaniu oraz przyswajaniu wiedzy, szczególnie tych z rodzin z problemem alkoholowym. Miał na celu rozwijanie poznanych umiejętności w zakresie czytania, pisania, liczenia, rozwiązywania zadań tekstowych, doskonalenia procesów analizy i syntezy funkcji słuchowych i wzrokowych. Dzięki uczestnictwu w tych zajęciach uczniowie rozwijali swoje zainteresowania, wzmacniali poczucie własnej wartości oraz możliwości osiągnięcia sukcesu. Ponadto uczyli się rozwiązywać konflikty, poznali sposoby radzenia sobie z negatywnymi uczuciami i sposoby efektywnego komunikowania się. W zajęciach uczestniczyło 12 uczniów.

PROGRAM ZAJĘĆ PROFILAKTYCZNYCH

Projekt skierowany był do uczniów przejawiających zachowania dysfunkcyjne, pochodzących z rodzin z problemami alkoholowymi i przemocowymi. Program zapewniał dzieciom wszechstronny rozwój, kształtował w nich nawyk zdrowego i aktywnego spędzania czasu wolnego, umiejętność

współpracy w grupie, komunikację rówieśniczą oraz racjonalne korzystanie z urządzeń multimedialnych. W ramach programu uczniowie uczestniczyli w grach i zabawach dydaktycznych, warsztatach plastycznych, zajęciach komputerowych, konkursach i wycieczkach. W zajęciach uczestniczyło 50 uczniów.

Szkoła Podstawowa nr 3

- „KOŁO TEATRALNE DLA UCZNIÓW KLAS I - III - TEATRZYK POD NASZĄ WYOBRAŹNIĄ”
- „ŚPIEWAJ ZDROWO, ŚPIEWAJ ŚWIADOMIE, ŚPIEWAJ Z PASJĄ - PROGRAM WSPIERAJĄCY DZIECI I MŁODZIEŻ W ROZWOJU MUZYCZNYM ORAZ JAKO ALTERNATYWA SPĘDZANIA WOLNEGO CZASU”

Wskazane wyżej działania profilaktyczne miały na celu promowanie zdrowia psychicznego, m.in. poprzez stworzenie możliwości odreagowania negatywnych emocji i napięć, zdobycie przez uczniów umiejętności społecznych, rozwijanie kreatywności dzieci, kształtowanie pozytywnego obrazu samego siebie, rozwijanie poczucia własnej wartości, wskazywanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

„ZAJĘCIA KOŁA TEATRALNEGO - TEATR BEZ SCENY”

Zajęcia pozwoliły uczniom na rozwój zainteresowań, będących alternatywą dla Internetu i komputera. Celem programu było wspomaganie rozwoju psychicznego oraz społeczno-emocjonalnego uczniów, wdrażanie uczniów do aktywności twórczej i kulturalnego wykorzystania czasu wolnego, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci oraz kształtowanie twórczych postaw, nabywanie umiejętności współpracy w grupie, rozwijanie poczucia własnej wartości i budowanie samooceny. W zajęciach uczestniczyło 20 uczniów.

„FERIE BEZPIECZNE I ZDROWE”

Program obejmował działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej. W ramach podejmowanych działań zmniejszono czynniki ryzyka i wzmacniano czynniki chroniące przed zachowaniami ryzykownymi. Celem podjętych działań było m.in.:

- rozwijanie aktywnych form wypoczynku,
- wspieranie uczniów w rozwoju emocjonalnym, społecznym i fizycznym,
- kształtowanie umiejętności współpracy w grupie,
- przeciwdziałanie patologii społecznej,
- wspomaganie rodziny w opiece i wychowaniu,
- zwiększenie poczucia własnej wartości.

W ramach programu zorganizowano różnorodne zajęcia warsztatowe, m.in. takie jak: „Zasady prawidłowego odżywiania się”, „Lepsze i gorsze dni” - rozwiązywanie konfliktów, budowanie poczucia własnej wartości, „Opanowanie umiejętności radzenia sobie ze stresem”, „Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu”, „Wiem jak postąpić w trudnej sytuacji”, „Uczestniczę w tworzeniu zgranej grupy”, „Używkii? Dziękuję nie używam”.

Zorganizowano 2 turnusy zajęć, w każdym uczestniczyło po 15 uczniów z klas 0-VI.

„STOP NAŁOGOM - ŻYJĘ ZDROWO” - wycieczka profilaktyczna

Celem 3-dniowej wycieczki była integracja grupy, promocja zdrowego stylu życia, zwiększenie świadomości w zakresie negatywnego wpływu używek na młody organizm, rozwijanie postaw asertywnych, kształtowanie umiejętności doboru konstruktywnych argumentów przeciwko zachowaniom ryzykownym. W ramach wycieczki i przygotowań do niej zorganizowano:

- pogadanki w klasach na temat wpływu używek na młody organizm,
- ankietę dla rodziców na temat używek,
- szkolny konkurs na wykonanie prezentacji multimedialnej na temat używek,
- warsztaty profilaktyczne na temat używek podczas wyjazdu,

- zwiedzanie Trójmiasta, Malborka - wskazanie miejsc które mogą być alternatywą dla spędzania czasu wolnego,
- pogadanki na temat wpływu aktywności fizycznej na organizm młodzieży oraz tolerancji i relacji rówieśniczych, profilaktyka na sportowo - gry i zabawy,
- konkurs na plakat na temat szkodliwości używek.

Szkoła Podstawowa nr 4

„ZAJĘCIA ROZWIJAJĄCE KOMPETENCJE EMOCJONALNO-SPOŁECZNE”

Zajęcia przeznaczone były dla uczniów, którzy wymagali dodatkowego wsparcia i zintensyfikowanych działań terapeutycznych i profilaktycznych. W zajęciach uczestniczyli uczniowie mający problemy adaptacyjne, z agresją, zaniżoną samooceną, po traumatycznych przeżyciach. Zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne zorganizowane dla 36 dzieci ukierunkowane były na rozwój umiejętności skutecznego komunikowania się, rozwiązywania konfliktów, okazywania empatii i rozumienia własnych emocji, a także na rozwój zdolności radzenia sobie z problemami.

W ramach programu współpracowano również z rodzicami w zakresie edukacji pedagogicznej oraz indywidualnych konsultacji. Z oferty skorzystało 34 rodziców. Uzyskali oni niezbędną wiedzę na temat różnych aspektów zdrowia oraz specyfiki uzależnień.

Szkoła Podstawowa Nr 5

„FERIE ZIMOWE”

Program obejmował działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej. W ramach podejmowanych działań zmniejszono czynniki ryzyka i wzmacniano czynniki chroniące przed zachowaniami ryzykownymi. Rozwijano aktywne formy wypoczynku oraz zorganizowano zajęcia profilaktyczne pn. „Jak radzić sobie w sytuacjach konfliktowych” i „Stop przemocy i agresji” oraz zajęcia plastyczne pn. „Szkodliwy wpływ używek na organizm ludzki”. Uczniowie uzyskali wiedzę z zakresu umiejętności i kompetencji w zakresie myślenia, uczenia się, komunikowania się, współpracy i działania, sposobów ciekawego, aktywnego spędzania czasu wolnego oraz szkodliwości wpływu używek na organizm człowieka. Z oferty skorzystało 30 uczniów.

„TEATRZYKI PROFILAKTYCZNO-EDUKACYJNE”

W ramach spektakli profilaktycznych promowano zdrowy styl życia w zakresie: kształtowania zachowań sprzyjających zdrowiu, przeciwdziałania uzależnieniom, radzenia sobie ze stresem, organizacji czasu wolnego. Udział w nich wzięło 119 uczniów. Dodatkowo zorganizowano różnorodne warsztaty profilaktyczne we współpracy z Fundacją Rozwoju Nitka, m. in. takie jak:

- „Poznajemy nasze emocje” dla klasy V i VI (65 uczniów),
- „Jak radzić sobie ze złością” dla klasy IV (32 uczniów),
- „Gdzie i kiedy szukać pomocy” dla klas VII - VIII (54 uczniów),
- „Zdrowe sposoby planowania i spędzania czasu wolnego” dla klasy III (36 uczniów).

Szkoła Podstawowa nr 8

„RAZEM NAM LEPIEJ”

Program wspierający rozwój społeczno-emocjonalny dzieci. Głównym celem programu była działalność profilaktyczna ukierunkowana na: umiejętność radzenia sobie ze swoimi negatywnymi emocjami i złością bez podejmowania zachowań ryzykownych, wzmacnianie poczucia własnej wartości oraz umiejętność gospodarowania czasem wolnym. W zajęciach uczestniczyło 8 uczniów.

Podczas zajęć uczniowie:

- rozwijali różne cechy, m.in. takie jak: uczciwość, asertywność, wiarygodność, odpowiedzialność, wytrwałość, poczucie własnej wartości, szacunek dla innych ludzi, ciekawość poznawcza, kreatywność, kultura osobista i umiejętność współpracy w grupie,
- pogłębiali wiedzę z zakresu wychowania komunikacyjnego,
- rozwijali swoje zainteresowania i uzdolnienia,
- uczyli się rozpoznawania swoich emocji oraz konstruktywnego rozwiązywania konfliktów.

„STOP uzależnieniom - START promocji zdrowia” - Aktywny wypoczynek, pewność siebie i asertywność drogą do życia bez używek

Program turnusu profilaktycznego przeznaczony był dla uczniów klas IV - VIII. Z oferty skorzystało 20 uczniów. W swych założeniach miał on na celu:

- przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym uczniów,
- podniesienie poczucia własnej wartości wychowanków,
- eliminowanie czynników ryzyka uzależnieniem,
- podniesienie świadomości zagrożeń jakie niesie za sobą spożywanie alkoholu,
- wyrobienie postawy asertywnej,
- przeciwdziałanie niedostosowaniu społecznemu,
- kształtowanie nawyków zdrowego trybu życia dzięki codziennej nauce technik narciarstwa zjazdowego oraz różnorodnym formom aktywności fizycznej.

Realizacja programu oparta była o zajęcia z zakresu:

- profilaktyki uzależnień,
- asertywności,
- przeciwdziałaniu niedostosowaniu społecznemu młodzieży,
- socjoterapii z naciskiem na podniesienie poczucia własnej wartości uczestników,
- integracji,
- aktywnego wypoczynku feryjnego,
- propagowania zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej.

„LUBIMY BYĆ RAZEM, NIŻ SAMI Z KOMPUTEREM”

Głównym celem programu profilaktycznego było zapobieganie zachowaniom ryzykownym dotyczącym nadmiernego korzystania z telefonów komórkowych, gier komputerowych, stworzenie każdemu uczniowi przyjaznej i bezpiecznej atmosfery poprzez organizowanie czasu wolnego. Program realizowano w grupie 5 osób. Cel ten realizowano poprzez:

- pogłębianie wiedzy z zakresu wychowania komunikacyjnego,
- uświadamianie zagrożeń wynikających z nadmiernego korzystania z telefonów komórkowych, Internetu oraz gier komputerowych,
- uczenie umiejętności radzenia sobie z trudnościami,
- ćwiczenie technik asertywności,
- organizowanie czasu wolnego,
- rozwijanie zainteresowań i uzdolnień uczniów,
- wskazanie w jaki sposób komputer może być przydatny w nauce i zabawie,
- uczenie technik konstruktywnego komunikowania się,
- kształtowanie poczucia własnej wartości,
- zapewnienie uczniom poczucia bezpieczeństwa, akceptacji.

„W KRAINIE EMOCJI”

Program realizowany był w grupie składającej się z 6 osób z klas I-III, które nie radziły sobie z własnymi emocjami, złością, przejawiały trudności w zachowaniu - potencjalnie zagrożonymi zachowaniami ryzykownymi.

„CZUJĘ SIĘ BEZPIECZNIE”

Program skierowany był do uczniów klasy trzeciej. Uwzględniał on treści kształcenia dostosowane do indywidualnych potrzeb rozwojowych i możliwości uczniów. Miał na celu zapobiegać nieprawidłowemu funkcjonowaniu uczniów, przeciwdziałać agresji i przemocy rówieśniczej, zapobiegać zachowaniom ryzykownym, propagować zdrowy styl życia i dbałość o zdrowie. Zajęcia prowadzono w oparciu o elementy arteterapii, muzykoterapii, biblioterapii, technik relaksacyjnych.

Program uwzględniał następujące obszary działań:

- rozwijanie zachowań warunkujących prawidłowe relacje z rówieśnikami i osobami dorosłymi,
- kształtowanie umiejętności: psychospołecznych, radzenia sobie ze stresem, konstruktywnego rozwiązywania konfliktów, nazywania swoich i cudzych emocji,
- przeciwdziałanie zjawisku agresji i przemocy,
- budowanie systemu wsparcia dla każdego uczestnika programu,
- wzmacnianie poczucia wartości dziecka,
- propagowanie zdrowego stylu życia,
- zwiększanie wiedzy w zakresie: szkodliwości zażywania różnego rodzaju używek (papierosy, alkohol, narkotyki) oraz szkodliwości dla zdrowia psychicznego i fizycznego w przypadku niewłaściwego planowania czasu wolnego i nadmiernego korzystanie ze środków multimedialnych: komputer, telewizor.

Z programu skorzystało 8 osób.

„OSWOJENI Z EMOCJAMI”

Program miał na celu „oswojenie uczniów z emocjami”, czyli naukę rozpoznawania, nazywania, radzenia sobie z własnymi uczuciami i stanami, które przeżywają, a z którymi nie zawsze potrafią sobie poradzić, po to, aby poprawić ich funkcjonowanie w grupie rówieśniczej, lepiej czuć się z samym sobą, wiedzieć w jaki sposób rozładować negatywną energię, dowiedzieć się jakie są konstruktywne sposoby spędzania wolnego czasu, gdzie i w jaki sposób można zwrócić się o pomoc w trudnej sytuacji. Podjęte działania służyły zapobieganiu rozwiązywania konfliktów na terenie szkoły za pomocą agresji i przemocy fizycznej, bądź psychicznej. Z programu skorzystało 5 uczniów klas drugich.

Szkoła Podstawowa nr 9

- PROGRAM PROFILAKTYCZNY PÓLKOLONII ZIMOWYCH „PÓLKOLONIE Z DZIEWIĄTKĄ” - 30 uczniów
- PROGRAM PROFILAKTYCZNY DLA KLAS V - VIII „MAM WYBÓR” - 259 uczniów
- PROGRAM PROFILAKTYCZNY DLA KLAS IV „EDUKACJA ANTYALKOHOLOWA” - 66 uczniów
- PROGRAM PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ DLA KLAS VII - VIII „MACIEJKA” - 127 uczniów
- PROGRAM PROFILAKTYCZNY DLA KLAS IV - VIII „JESTEM BEZPIECZNY NA WYCIECZCE I W PODRÓŻY” - 35 uczniów
- PROGRAM PROFILAKTYCZNY ZAJĘĆ TEATRALNYCH DLA UCZNIÓW KLAS I - VIII „TEATR POPRAWIA HUMOR” - 20 uczniów

Wskazane powyżej programy miały na celu:

- rozwijanie aktywnych form wypoczynku,
- wspieranie uczniów w rozwoju emocjonalnym, społecznym i fizycznym,

- kształtowanie umiejętności współpracy w grupie,
- przeciwdziałanie patologii społecznej,
- zwiększenie poczucia własnej wartości.

Szkoła Podstawowa nr 12

„SOBĄ BYĆ, BEZ NAŁOGÓW ŻYĆ”

W ramach realizacji programu przekazano informacje o zagrożeniach zdrowotnych, społecznych, ekonomicznych i moralnych spowodowanych zażywaniem alkoholu i szkodliwych substancji, wskazano możliwości unikania zagrożeń oraz sposobów radzenia sobie z nimi, wskazano jak racjonalnie spędzać czas w sposób atrakcyjny i społecznie akceptowany. Zorganizowano również warsztaty profilaktyczne przeprowadzone przez trenerów Fundacji „Aby nikt nie zginął” na temat:

1. „Łódź ratunkowa” - celem zaopatrzenia uczniów w wiedzę dotyczącą społecznych skutków uzależnień oraz gdzie można zwrócić się o pomoc w razie potrzeby,
2. „Cyrk czyli o presji grupy” - celem nabycia umiejętności radzenia sobie z negatywnymi uczuciami bez sięgania po alkohol i środki psychoaktywne oraz odmawiania, powiedzenia „nie”.

Z programu skorzystało 315 uczniów w wieku 10-15 lat.

„MÓWIĘ NIE” - PROFILAKTYKA INDYWIDUALNEJ TERAPII PSYCHOLOGICZNO - PEDAGOGICZNEJ

W ramach programu zapewniono zajęcia indywidualne z psychologiem szkolnym oraz pedagogiem szkolnym. Uczniowie zyskali możliwość przepracowania w indywidualnych rozmowach ze specjalistami własnych trudnych emocji, problemów i potrzeb. Poprzez zajęcia przeciwdziałano negatywnemu wpływowi dysfunkcji domu rodzinnego, zapobiegano niewłaściwemu rozwojowi osobowości, a także rozwijano kompetencje emocjonalno - społeczne. Celem głównym programu było przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym, jak również wsparcie uczniów w ich problemach. W programie uczestniczyło 8 uczniów w wieku 7-14 lat.

„DOBRY WYBÓR DOBRE ŻYCIE”

W programie brało udział trzech uczniów z klas ósmych z grupy ryzyka. Podczas zajęć uczniowie uczyli się podejmowania właściwych decyzji związanych ze zdrowym stylem życia, nabywali umiejętności związane z dokonywaniem właściwych wyborów życiowych oraz nabywali wiedzę dotyczącą szkodliwego działania na organizm człowieka wszelkich środków psychoaktywnych.

„PROFILAKTYKA Z TEATREM KURTYNA”

W ramach programu zrealizowano 3 spektakle profilaktyczne przez Teatr Kurtyna z Krakowa, pn.: „Dziki Zachód”, „Dwa bieguny”, „Wołanie o pomoc”. Treści spektakli dotyczyły problemu uzależnień. Po każdym z nich została przeprowadzona przez aktorów pogadanka dotycząca problemów zaprezentowanych w przedstawieniu. Udział w spektaklach wzięło 598 uczniów.

VI POWIATOWY KONKURS PROFILAKTYCZNY „SOBĄ BYĆ, BEZ NAŁOGÓW ŻYĆ - AKOHOŁ, NARKOTYKI I INNE SUBSTANCJE UZALEŻNIAJĄCE”

W ramach konkursu przeprowadzono zajęcia, przygotowujące uczniów do konkursu oraz podnoszące świadomość dzieci i młodzieży na temat negatywnych konsekwencji wynikających z używania substancji uzależniających. Uczestnicy zdobyli wiedzę o substancjach uzależniających i ich szkodliwości, na temat zdrowego stylu życia - bez nałogów oraz postaw asertywnych. Uczniowie opracowali ulotki na temat zagrożeń wynikających z zażywania alkoholu, które zostały przekazane uczniom i ich rodzicom. Do konkursu przystąpiły 3 uczennice.

„3 x P - MÓJ PLAN PROFILAKTYCZNY: 1-POZYTYWNIEMYŚLĘ, 2-PODEJMUJĘ WYSIŁEK, 3-POKONUJĘ SŁABOŚCI”

Zajęcia korekcyjno - kompensacyjne „3xP” były skierowane do uczniów mających zaburzenia w rozwoju fizycznym, psychicznym i społeczno-emocjonalnym oraz z tzw. środowisk zagrożonych. W programie uczestnicy zajęć zapoznali się z zasadami zdrowego stylu życia - bez nałogów, zdobyli wiedzę o uzależnieniach i ich szkodliwości, kreowali właściwe wzorce spędzania czasu wolnego oraz samodzielnego przygotowywania prostych i zdrowych posiłków zgodnie z piramidą żywienia. W zajęciach uczestniczyło 38 uczniów z klas I-VIII.

VI POWIATOWY KONKURS SPEKTAKLI PROFILAKTYCZNYCH

W VI Powiatowym Konkursie Spektakli Profilaktycznych dla Szkół Podstawowych wystąpiło 7 grup teatralnych, które zaprezentowały różnorodne spektakle profilaktyczne. Konkurs miał na celu:

- promocję zdrowego stylu życia poprzez upowszechnianie wzorów i postaw prozdrowotnych,
- pobudzanie kreatywnej postawy wykonawców w procesie zdobywania umiejętności i ekspresji myśli i uczuć,
- kreowanie wizerunku młodego człowieka wolnego od nałogów i przemocy,
- inspirowanie środowiska szkolnego do działań w zakresie problematyki uzależnień oraz profilaktyki agresji i przemocy poprzez formy aktywne, w tym sceniczne.

CZARODZIEJSKA MOC BAJEK

Program miał na celu wskazanie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego, stanowiących przeciwwagę dla Internetu i komputera czy telefonu komórkowego. W ramach podjętych działań uczniowie rozwinęli m.in.: umiejętności intra- i interpersonalne, empatię i życzliwość wobec innych oraz umiejętność konstruktywnego rozwiązywania problemów i konfliktów, nawiązali właściwe relacje rówieśnicze i poznali wartość koleżeństwa, zdobyli wiedzę i umiejętności w zakresie: asertywności, współpracy w grupie oraz radzenia sobie z trudnymi emocjami, poznali własne mocne strony, a także zwiększyli poczucie własnej wartości oraz świadomość w zakresie szkód zdrowotnych wynikających z uzależnień i niekonstruktywnych form spędzania czasu wolnego. Efekty te osiągnęło 9 uczniów.

Szkoła Podstawowa nr 13

WIRTUALNY ŚWIAT KONTRA RZECZYWISTOŚĆ

W ramach programu biblioteka szkolna zorganizowała warsztaty profilaktyczne mające na celu zwiększenie wiedzy w zakresie radzenia sobie z problemem uzależnienia od świata wirtualnego poprzez przekazanie i utrwalenie uczniom informacji na temat negatywnego wpływu uzależnień na rozwój emocjonalny dzieci oraz zwrócenie uwagi na zagrożenia czyhające w sieci. Z programu skorzystało 100 uczniów klas VIII w wieku 13-14 lat.

INSTRUKCJA DLA NIEPOKONANYCH. WARSZTATY Z ZAKRESU PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ

W ramach programu zrealizowano cykl warsztatów profilaktycznych, które prowadzone były przez przedstawiciela Teatru Kurtyna z Krakowa - profilaktyka absolwenta resocjalizacji.

Poziom merytoryczny warsztatów oparty był na założeniach profilaktyki uniwersalnej, ukierunkowanej dla wszystkich uczniów siódmych i ósmych klas, bez względu na stopień zagrożenia zachowaniami ryzykownymi i problemowymi. W swych założeniach zajęcia skupione zostały na realizacji mechanizmu obronnego, który wyeliminuje lub opóźni moment kontaktu bezpośredniego z substancjami psychoaktywnymi członków grupy docelowej. W ramach warsztatów zrealizowano poniższy zakres działań:

1. Przekazano uczniom udokumentowaną informację łamiącą stereotypy w postrzeganiu substancji psychoaktywnych, co pozwoliło uczniom zrozumieć patologiczny, szkodliwy dla człowieka fakt ich

obecności i traktować je w kategoriach: „ten produkt, ta oferta są dla mnie złe”, „nie chcę być oszukany”, „mam wiedzę, jestem w kręgu wtajemniczonych”, „wiem, co się za tym kryje”, „potrafię znaleźć informację, zweryfikować ją”.

2. Wskazano główne czynniki ryzyka, które sprzyjają inicjacji, i te chroniące przed nią. To pozwoliło uczniom dokonać weryfikacji swojej sytuacji i wynikających z niej potrzeb oraz identyfikacji siebie, swoich najbliższych, rówieśników ze schematem typowych zachowaniami problemowymi.

3. Zapoznano uczniów z mechanizmem uzależnienia celem zmniejszenia ryzyka inicjacji. Uczniowie zostali zapoznani z kolejnymi etapami procesu uzależnienia od momentu inicjacji aż do okresu całkowitej izolacji społecznej jednostki i jej psychofizycznego wyniszczenia.

4. Uświadomiono uczniom możliwość i prawo do dokonywania wyborów pomiędzy fundamentalnymi wartościami etycznymi, co pozwoliło na przygotowanie ich do zrozumienia problemu odpowiedzialności za podjęcie decyzji w obszarze zagrożeń środkami psychoaktywnymi. Uczniowie poznali etapy podejmowania decyzji w oparciu o zasadę bezpieczeństwa własnego „Ja”.

5. Ćwiczone elementy strategii odmawiania w przypadku oferty inicjacji. Podstawą tego ćwiczenia, przygotowującego do sytuacji związanej z presją rówieśniczą, ofertą zaspokojenia ciekawości, ofertą sprzedaży była zmodyfikowana metoda stopniowania reakcji Pamelii Butler - „boję się, mam do tego prawo”, „nie jestem tchórzem, tylko mam prawo do strachu przed nieznanym”, „nie wiem, co to jest, więc proszę udzielić mi informacji, którą uznaję za dogłębną”.

6. Zapoznano uczniów z prawem do pomocy i wsparcia w sytuacjach kryzysowych, związanych z momentem inicjacji poprzez takie hasła, jak: „prośba o pomoc jest aktem odwagi, a nie tchórzostwa”, „masz prawo do wszystkich pytań”, „tylko tchórz twierdzi, że się nie boi i wszystko wie - w istocie kłamie”, „prośba o pomoc jest akceptowalna bez względu na okoliczności”, „nikt cię nie poniży”.

Z programu skorzystało 150 uczniów klas VII - VIII w wieku 13-14 lat.

JESTEM KRÓLEM ZAMKU

W ramach programu zrealizowano cykl warsztatów z komunikacji interpersonalnej i asertywności, które prowadzone były przez przedstawiciela Teatru Kurtyna z Krakowa - profilaktyka absolwenta resocjalizacji. Były to działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej, ukierunkowanej na stopień zagrożenia zachowaniami ryzykownymi oraz problemowymi. Miały na celu rozwijanie określonych umiejętności życiowych uczniów, których brak uprawdopodobnia niebezpieczeństwo wystąpienia zachowań ryzykownych i problemowych, ponieważ obniża szansę realizacji osobistych celów i zaspokojenia właściwych dla wieku potrzeb.

Z programu skorzystało 230 uczniów klas IV - VI w wieku 10-12 lat.

SPÓJRZ INACZEJ

Program z zakresu profilaktyki uniwersalnej, ukierunkowany na wczesne wspomaganie rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom ryzykownym, a także przeciwdziałanie nieprawidłowej adaptacji społecznej dzieci w wieku szkolnym. Z programu skorzystało 40 uczniów klas I w wieku 6-7 lat.

III Liceum Ogólnokształcące

„CHROŃMY MŁODOŚĆ”- KONTYNUACJA

Odbiorcami programu byli uczniowie z dysfunkcjami i zaburzeniami utrudniającymi funkcjonowanie społeczne, borykający się z problemami osobistymi i trudnościami życiowymi, mający ograniczenia w kontaktach społecznych i mniejsze umiejętności społeczne, problemy szkolne związane z deficytami poznawczymi, nadpobudliwością, opóźnieniem szkolnym, zaniedbaniem dydaktycznym oraz agresywnością. Zajęcia dotyczyły rozpoznawania własnych emocji, poznawania mechanizmów uzależnień, uczenia się rozwiązywania konfliktów między ludźmi, sztuki odmawiania i decydowania czyli uczenia umiejętności społecznych.

Celem realizacji zadań było:

- wskazanie młodzieży alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu,

- podniesienie efektywności i jakości ofert zagospodarowania czasu wolnego,
- zdobycie informacji o substancjach psychoaktywnych, mechanizmach psychicznych uzależnienia,
- zwiększenie umiejętności z zakresu komunikacji - aktywne słuchanie, wysyłanie komunikatów ja, udoskonalenie umiejętności społecznych.

W zajęciach profilaktycznych wzięło udział 38 uczniów z klas II i III.

KONKURSY I QUIZY

W ramach Światowego Dnia Bez Papierosa został przeprowadzony quiz i warsztat z profilaktyki antynikotynowej wśród uczniów klas pierwszych.

W Dniu Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego został przeprowadzony quiz i warsztat „Jak dbać o swoje zdrowie psychiczne”.

Zakupione zostały materiały dla uczniów, a dla uczestników - nagrody za udział w konkursach.

WARSZTATY PROFILAKTYCZNE

W warsztatach profilaktycznych uczestniczyło około 110 uczniów i 15 rodziców. Warsztaty prowadzone były przez psychologa ze Śląskiego Centrum Profilaktyki i Psychoterapii na temat:

1. Motywacja - jak naładować baterię do działania.
2. Debata.
3. Wygrać szczęśliwe życie.
4. Problem wielkiej wagi - zaburzenia odżywiania.
5. Rola rodziny. Budowanie relacji z nastolatkiem (spotkanie z rodzicami).

UWIERZMY W SIEBIE

Głównym założeniem programu była promocja zdrowego, aktywnego i społecznie akceptowanego stylu życia oraz nauka właściwych postaw wobec własnej osoby, własnych problemów, indywidualnych kontaktów z jednostkami i grupą społeczną. Program miał za zadanie pomagać młodzieży w budowaniu relacji z rówieśnikami i innymi osobami, wzmacniać ich poczucie wartości oraz pomóc tym uczniom, którzy nie radzą sobie z problemami natury psychicznej i emocjonalnej. Tematyka zajęć dotyczyła: profilaktyki antynikotynowej i antyalkoholowej, depresji, zaburzeń lękowo-depresyjnych, dbania o zdrowie psychiczne, agresji i przemocy, budowania relacji i wzmacniania poczucia własnej wartości, radzenia sobie z emocjami. W zajęciach wzięło udział 32 uczniów z klas I - II.

Należy podkreślić, iż szkoły na bieżąco współpracowały m.in. z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Bełchatowskim Centrum Profilaktyki i Terapii, prowadzonym przez Towarzystwo Przeciwdziałania Narkomanii „MOST” oraz z Poradnią Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień Stowarzyszenia Monar w Łodzi, a także realizowały spotkania z funkcjonariuszami Policji i Straży Miejskiej, dotyczące odpowiedzialności karnej nieletnich oraz zagrożeń wynikających z zażywania środków psychoaktywnych.

2) Placówki wsparcia dziennego funkcjonujące na terenie Bełchatowa

W 2023 r. na terenie Bełchatowa funkcjonowały 4 placówki wsparcia dziennego, świadczące pomoc w opiece i wychowaniu dziecka rodzinom niewydolnym wychowawczo z powodu różnych dysfunkcji. Były to: Świetlica Socjoterapeutyczna „Ster” oraz Świetlica Środowiskowa „Promyk” - podmioty funkcjonujące w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bełchatowie, a także Świetlica Środowiskowa „Arka” i Świetlica Środowiskowa „Przystań” - prowadzone przez organizacje pozarządowe. Pierwsza - przez Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Archidiecezji Łódzkiej oddział Bełchatów, druga - przez Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych w Bełchatowie.

W roku sprawozdawczym ww. placówki objęły kompleksowym wsparciem łącznie 195 dzieci w wieku 6 - 16 lat, w tym 17 dzieci z rodzin prowadzonych przez asystenta rodziny z uwagi na zdiagnozowaną bezradność opiekuńczo-wychowawczą, głównie z powodu uzależnienia rodziców.

Świetlice środowiskowe realizowały szereg działań, m.in.:

- w Świetlicy Środowiskowej „Promyk” - zajęcia profilaktyczno-rozwojowe z elementami socjoterapii, zajęcia sportowo - rekreacyjne, zajęcia plastyczne, muzyczne, kulturalno-oświatowe, zajęcia profilaktyczne rozwijające kluczowe kompetencje społeczno-emocjonalne oraz w obszarze eliminowania, m.in. cyberprzemocy,
- w Świetlicy Środowiskowej „Arka” - zajęcia nakierowane na wyrównywanie braków edukacyjnych poprzez pomoc w odrabianiu lekcji, realizację przedsięwzięć profilaktycznych - głównie w zakresie edukacji antyalkoholowej oraz antynarkotykowej, a także na rozwijanie umiejętności uczestników świetlicy - poprzez realizację zajęć plastycznych, muzycznych oraz sportowych.
- w Świetlicy Środowiskowej „Przystań” - zajęcia wspomagające rozwój psychofizyczny podopiecznych, podnoszące efektywność uczenia się poprzez korygowanie odchyłań od normy, wyrównujące i kompensujące braki w opanowaniu podstawowych umiejętności życiowych oraz eliminujące przyczyny i przejawy zaburzeń, w tym zaburzeń zachowania.

Świetlica Socjoterapeutyczna „STER” - jako podmiot specjalistyczny i prowadząca działania w ramach profilaktyki selektywnej - realizowała zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny oraz terapię pedagogiczną i psychologiczną.

W placówkach prowadzonych przez MOPS, w ramach świadczonej pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz logopedycznej w Zespole ds. Wsparcia Dziecka, objęto wsparciem 23 podopiecznych, co przełożyło się na poprawę funkcjonowania 18 dzieci. W ramach prowadzonych działań w Świetlicy Socjoterapeutycznej „Ster” zorganizowano 160 godzin zajęć korekcyjno-kompensacyjnych i rozwojowych, prowadzonych przez pedagoga i logopedę oraz 100 godzin terapii zaburzeń, prowadzonej przez psychologa. Natomiast w Świetlicy Środowiskowej „Promyk” zrealizowano 40 godzin terapii zaburzeń prowadzonej przez psychologa i logopedę. Zarówno jedna, jak i druga placówka zapewniła dzieciom wyżywienie w postaci podwieczorków oraz paczki świąteczne.

W okresie wakacyjnym placówki wsparcia dziennego zorganizowały dzieciom ze środowisk dysfunkcyjnych wypoczynek letni w formie stacjonarnej. W ramach działań zorganizowanych przez placówki prowadzone przez MOPS pn. „Wakacje z Promykiem” oraz „Wakacje ze Sterem” zrealizowano cykl zajęć świetlicowych z profilaktycznym programem wakacyjnym dla łącznie 68 dzieci, pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych oraz 17 dzieci z ukraińskich miast partnerskich Bełchatowa, tj. Zwiahel i Jużnoukraińska. Celem wypoczynku było promowanie zdrowego stylu życia, rozwijanie prawidłowych relacji rówieśniczych i koleżeńskich, przeciwdziałanie uzależnieniom i zachowaniom ryzykownym, podnoszenie sprawności fizycznej, kształtowanie właściwych postaw społecznych oraz rozwijanie różnorodnych zainteresowań. W Świetlicy Środowiskowej „Arka” zorganizowano natomiast dyżur opiekuńczo-wychowawczy.

Dzięki podjętym działaniom w placówkach wsparcia dziennego, wśród uczestników działań w Świetlicy Środowiskowej „Arka” 11 dzieci poprawiło wyniki w nauce, 94% otrzymało promocję do następnej klasy, 11 dzieci wzmocniło poczucie własnej wartości, nabyło umiejętność wyrażania własnych emocji, potrzeb oraz uczuć, u 12 dzieci natomiast nastąpił wzrost wiedzy i umiejętności w aspekcie skutków używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zdrowego stylu życia. Natomiast u 77% wychowanków objętych pomocą przez świetlice prowadzone przez MOPS, stwierdzono poprawę zachowania, wzrost poziomu obowiązkowości oraz poprawę wyników w nauce.

Z uwagi na złożoność problemów w rodzinach dysfunkcyjnych, placówki wsparcia dziennego systematycznie współpracowały z lokalnymi podmiotami, działającymi na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny. W celu zwiększenia skuteczności podejmowanych działań i udzielanego wsparcia współdziałano ze wskazanymi poniżej podmiotami:

- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Bełchatowie.
- Miejskie placówki oświatowe.
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (koordynator pieczy zastępczej, pedagog, psycholog).
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.
- Zespół Lecznictwa Środowiskowego.
- Komenda Powiatowej Policji w Bełchatowie.
- Zespół Interdyscyplinarny oraz grupy robocze w zakresie wsparcia i pomocy rodzinom w przezwyciężaniu problemu przemocy domowej.
- Organizacje pozarządowe, m.in. takie jak:
  - Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny KARAN (współpraca w ramach Punktu Konsultacyjnego KARAN dla osób uzależnionych od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz członków ich rodzin),
  - Towarzystwo Przeciwdziałania Narkomanii „MOST” (współpraca w ramach Bełchatowskiego Centrum Profilaktyki i Terapii, świadczącego usługi terapeutyczne oraz działania edukacyjne i socjoterapeutyczne dla młodzieży eksperymentującej i problemowo używającej m.in. alkohol, narkotyki i inne substancje psychoaktywne),
  - Stowarzyszenie Abstynencki Klub Wzajemnej Pomocy „Przyjaciel” (współpraca w ramach Klubu Abstynenckiego dla rodzin i osób z problemem uzależnienia do alkoholu, udzielającego wsparcia ze strony terapeuty uzależnień),
  - Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Archidiecezji Łódzkiej Oddział w Bełchatowie (współpraca w ramach Poradni Życia Rodzinnego i Katolickiego Telefonu Zaufania, świadczących konsultacje dla rodzin i konsultacje indywidualne w zakresie: pomocy psychologicznej, przeciwdziałania przemocy domowej i uzależnieniom, poradnictwa prawnego oraz prowadzących zajęcia terapeutyczne),
  - Fundacja Rozwoju Nitka (współpraca w zakresie organizacji zajęć rozwojowych, psychologicznych i poradnictwa pedagogicznego).

Środki zabezpieczone przez Miasto na realizację Programu wydatkowane na funkcjonowanie 3 placówek wsparcia dziennego: „Promyk”, „Arka” oraz „Ster”.

3) Podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego

Organizacje III sektora, będące partnerem samorządu w realizacji zadań na rzecz lokalnej społeczności, stanowią istotny i ważny element w działaniach na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym. W 2023 roku podjęte działania profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, miały przede wszystkim na celu promowanie zdrowego trybu życia, opóźnienie wieku inicjacji, a przez to zmniejszenie zasięgu zachowań ryzykownych. W ramach podejmowanych działań promowano alternatywne formy spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, m.in. pozytywny wypoczynek letni, działania sportowe oraz przedsięwzięcia promujące pozytywne wzorce kibicowania. Ponadto zorganizowano warsztaty podnoszące świadomość osób dorosłych, dzieci i młodzieży w zakresie zdrowotnych konsekwencji spożywania alkoholu i zażywania innych substancji psychoaktywnych, a także uwikłania w uzależnienia behawioralne. Szczegółowy zakres dofinansowanej z budżetu Miasta działalności profilaktycznej podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego w ramach Programu, prezentuje poniższa tabela. Działania realizowano w ramach udzielonej dotacji w trybie otwartego konkursu ofert lub w trybie pozakonkursowym (art.19 a) ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Tabela nr 4. Działalność profilaktyczna podejmowana w 2023 roku przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego

Lp.	Nazwa podmiotu	Nazwa zadania
1.	Związek Strzelecki „Strzelec” J. Piłsudskiego, Jednostka Strzelecka 1001 im. gen. dyw. Janusza Głuchowskiego	„Strzelecki Klub Środowiskowy jako alternatywna forma spędzania czasu wolnego, wspierająca działania mające na celu zapobieganie uzależnieniom dzieci i młodzieży” W ramach zadania zorganizowano różnego rodzaju przedsięwzięcia, będące alternatywą dla działań ryzykownych. Celem realizacji zadania było wzbogacenie oferty wychowawczej i edukacyjnej dla dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniami poprzez organizację czasu wolnego w formie zajęć edukacyjnych, sportowych, jak również poprzez uczestnictwo w wycieczkach, rekreacyjnych marszach w miejsca historycznych, uroczystościach patriotycznych. Prowadzono działania profilaktyczne. Oferta klubu była realizowana w ciągu 16 godzin tygodniowo. Liczba uczestników zadania: 40 Działania zrealizowano w okresie marzec-grudzień 2023 r.
2.	Towarzystwo Przeciwdziałania Narkomanii „MOST”	„Bełchatowskie Centrum Profilaktyki i Terapii” W ramach projektowanych działań, obok terapii i konsultacji psychologicznych dotyczących uzależnień, zrealizowano: • grupowe zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży - 36 godz. /8 osób • zajęcia informacyjno-edukacyjne - 10 godz. /30 osób Liczba uczestników zadania: 91 Działania zrealizowano w okresie styczeń-grudzień 2023 r.
3.	Parafia pw. NMP Matki Kościoła i św. Barbary w Bełchatowie	„Organizacja porad, spotkań, szkoleń i treningów dla dzieci i młodzieży, osób dorosłych i seniorów jako sposób przeciwdziałania zaburzenia życia rodzinnego w związku z uzależnieniami” W ramach zadania zorganizowano działania, takie jak: • warsztaty muzyczne, zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży - 45 godz. • gimnastykę korekcyjno-kompensacyjną z trenerem personalnym - 116 godz. dla 83 osób, • gimnastykę na basenie dla osób dorosłych i seniorów - 63 godz. • działania środowiskowe - 4 • Nordic Walking - 56 Ponadto dokonano dystrybucji 500 sztuk ulotek dotyczących problematyki uzależnień. Liczba uczestników zadania: ok.170 Działania zrealizowano w okresie luty-grudzień 2023 r.
4.	Regionalne Towarzystwo Społeczno - Kulturalne ERSKA w Bełchatowie	„Bełchatów - Miasto zdrowych seniorów” W ramach zadania funkcjonowały dwa podmioty: jeden realizujący działania aktywizujące i integrujące seniorów, tj. Cafe Senior Raj - Centrum Aktywności Seniora, drugi - profilaktykę prozdrowotną, tj. Punkt Informacji Prozdrowotnej. W ramach zadania zrealizowano zajęcia sportowo-taneczne, kulinarne, zajęcia integracyjne w ramach działań środowiskowych, spotkania z fizjoterapeutą, dietetykiem, psychologiem, edukatorem zdrowia, psychologiem i terapeutą uzależnień. Liczba uczestników zadania: 200 Działania zrealizowano w okresie styczeń-grudzień 2023 r.

5.	Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Archidiecezji Łódzkiej Oddział w Bełchatowie	„Cafe Senior II - samo zdrowie” W ofercie placówki znalazły się m.in. spotkania tematyczne dotyczące zdrowego żywienia, aktywności fizycznej oraz prowadzenia zdrowego trybu życia bez używek. Zorganizowano spotkania z zakresu profilaktyki uzależnień, dietetyki, zajęcia taneczne i gimnastyczne. Ponadto seniorzy aktywnie uczestniczyli w różnych działaniach aktywizujących w zakresie społecznym, np.: spotkanie wielkanocne, wspólna kolacja wigilijna, Walentynki, Dzień Babci i Dziadka, bal karnawałowy, pikniki oraz wzięli udział w olimpiadzie dla seniorów. Bezpośrednim efektem realizacji zadania była możliwość kontynuowania działalności kafejki jako miejsca aktywności bełchatowskich seniorów. Liczba uczestników zadania: 90 Działania realizowano w okresie styczeń-grudzień 2023 r.
6.	Parafia Narodzenia NMP w Bełchatowie	„Życie na trzeźwo - uzależnieni od wiary” W ramach zadania zorganizowano trzy spotkania w zakresie profilaktyki uzależnień. Ponadto inicjowano wspólną modlitwę oraz promowano spędzanie czasu wolnego, bez używek. Liczba uczestników zadania: 60 Działania zrealizowano w czerwcu 2023 r.
7.	Związek Strzelecki „Strzelec” J. Piłsudskiego, Jednostka Strzelecka 1001 im. gen. dyw. Janusza Głuchowskiego	„Rzędkowicki szlak” - obóz z elementami wspinaczki skalnej W ramach zadania zorganizowano dla dzieci i młodzieży obóz wędrowny Rzędkowice - Jura Krakowsko Częstochowska, na którym kształtowano u beneficjentów zadania intuicyjną zdolność do samoorganizowania, a także przeprowadzono zajęcia ze wspinaczki skałkowej (4 zajęcia). Ponadto zorganizowano 2 warsztaty dotyczące profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, promując alternatywne formy spędzania czasu wolnego, bez podejmowania zachowań ryzykownych. Liczba uczestników zadania: 12 Działania zrealizowano w okresie lipiec - sierpień 2023 r.
8.	Parafia pw. NMP Matki Kościoła i św. Barbary w Bełchatowie	„Sercańskie wakacje 2023 sposobem na ochronę dzieci i młodzieży przed uzależnieniem” W ramach zadania zorganizowano kolonie w miejscowości Przesieka dla dzieci z terenu Bełchatowa, oferując następujące atrakcje: zwiedzanie Starówki we Wrocławiu, Świątyni Wang i Parku Bajek w Karpaczu, Zamku Czocho oraz Kopalni złota w Złotoryi. Ponadto dzieci skorzystały z Term Cieplickich i odwiedziły Wodospad Kamieńczyk. Zorganizowano także spotkania muzyczne, konkursy i wspólne grillowanie oraz spotkanie ze specjalistą w dziedzinie uzależnień, który zapoznał uczestników kolonii z mechanizmem powstawania wszelkiego typu uzależnień oraz uświadomił jakie są konsekwencje zdrowotne i społeczne uzależnienia. Przekazano również uczestnikom zajęć materiały informacyjne dotyczące problematyki uzależnień. Liczba uczestników zadania: 40 Działania zrealizowano w lipcu 2023 r
9.	Parafia pw. Zesłania Ducha Świętego w Bełchatowie	„Rekreacja i sport drogą do prawdziwej wolności - wakacje 2023” W ramach zadania zorganizowano różnego rodzaju formy spędzania czasu wolnego promujące wypoczynek bez używek, ale również bez wszelkich urządzeń elektronicznych. Dzieci uczestniczyły w czterech wyjazdach o charakterze wypoczynkowo-sportowym, tj.: nad zbiornik wodny - Jezioro, do Uniejowa, Sanktuarium w Licheniu oraz do Solparku w Kleszczowie. Ponadto na terenie parafii

		<p>zorganizowano cykliczne spotkania stacjonarne dla dzieci i młodzieży, np. przy ognisku, czy w ramach zawodów sportowych albo warsztatów muzycznych. Przedsięwzięciom towarzyszyły każdorazowo prelekcje dotyczące uzależnień i ich konsekwencji dla zdrowia młodego organizmu, a także umiejętności radzenia sobie z negatywnymi emocjami, budowania konstruktywnych rozwiązań problemów i konfliktów. Zorganizowany wypoczynek zaowocował wypracowaniem pożądanych postaw prozdrowotnych, co w dalszej kolejności pozwoliło kształtować prawidłowe relacje rodzinne oraz spędzać wolny czas bez podejmowania zachowań ryzykownych. Liczba uczestników zadania: 30 Działania zrealizowano w okresie lipiec - sierpień 2023 r.</p>
10.	Parafia Narodzenia NMP w Bełchatowie	<p>„Wypoczynek z kulturą - bez uzależnień”</p> <p>W ramach zadania beneficjenci wzięli udział w międzynarodowym spotkaniu pn. Światowe Dni Młodzieży. Celem wydarzenia, oprócz integracji i poznania kultur uczestników przedsięwzięcia, było uporządkowanie systemu wartości, nabycie umiejętności asertywnych postaw wobec nałogów, opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej, zdobycie wiedzy o uzależnieniach i ich skutkach, propagowania pozytywnych zachowań, podniesienie samooceny i poczucia własnej wartości oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Na potrzeby zadania zorganizowano szereg warsztatów pozwalających na zdobycie wiedzy w powyższym zakresie. Liczba uczestników zadania: 20 Działania zrealizowano w okresie lipiec - sierpień 2023</p>
11.	Związek Harcerstwa Polskiego, Chorągiew Łódzka, Hufiec Reduta	<p>„Harcerskie lato 2023”</p> <p>W ramach zadania przeprowadzono szereg działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, skupionej w Związku Drużyn Bełchatowskich. Wypoczynek dla młodzieży został zorganizowany w Trzech Morgach, Wygnańcach oraz Janowie. Uczestnikami obozów profilaktycznych byli dzieci i młodzież z rodzin alkoholowych oraz dotkniętych przemocą domową. Działania te oparto na pięciu autorskich programach, pn.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Mam świadomy wybór” - mający na celu:<ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie świadomości i postaw z zakresu problematyki uzależnień, - kształtowanie pozytywnego obrazu samego siebie, - nabycie takich umiejętności, jak: rozpoznawanie własnych i cudzych uczuć, dostrzeganie swoich mocnych stron, podejmowanie właściwych decyzji, sposoby rozwiązywania trudnych sytuacji. • „Inne drogi” - zaproponowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego jako alternatywy dla zachowań ryzykownych. • „Jestem harcerzem” - nauka życia „po harcersku”, przeprowadzenie pionierki obozowej, tj. rozkładanie namiotów, budowanie placu apelowego, prycz i płotu oraz poznawania różnych technik harcerskich ułatwiających funkcjonowanie w terenie otwartym. • „Obóz na zdrowo” - wykorzystanie harcerskich zwyczajów do kształtowania prawidłowych postaw, tj. odpowiedzialności oraz tych sprzyjających zdrowiu, tzn. wolnych od nałogów. • „Kluczowi dla historii” - pielęgnowanie polskiej tradycji, jej upowszechnianie, rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej poprzez edukację patriotyczną. <p>Liczba uczestników zadania: 160 Zadanie zrealizowano w okresie lipiec - sierpień 2023 r.</p>

12.	Fundacja Rozwoju Nitka	<p>„Zimowa Integracja”</p> <p>W ramach zadania zorganizowano wspólny wypoczynek dla ukraińskich dzieci z miast partnerskich i dzieci objętych wsparciem w ramach dwóch placówek wsparcia dziennego, prowadzonych przez MOPS w Bełchatowie. Przygotowano 14 ogólnorozwojowych zajęć oraz warsztatów, które miały na celu promowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego, bez podejmowania zachowań ryzykownych. Uczestnicy zostali wyposażeni w kompetencje społeczne, które pozwoliły na wzmocnienie własnych postaw asertywnych wobec sięgania po używki.</p> <p>Liczba uczestników zadania: 30 Zadanie zrealizowano w okresie luty - marzec 2023 r.</p>
13.	Fundacja Rozwoju Nitka	<p>„Wspólnie działamy IV edycja”</p> <p>W ramach zadania dzieci uczestniczyły w różnorodnych zajęciach warsztatowych: plastycznych, naukowo-eksperymentalnych, nauki programowania, z robotyki, oraz zabawach animacyjnych. Cykl zajęć miał na celu rozwinięcie zainteresowań jako alternatywnych form spędzania czasu wolnego oraz wzmocnienie postaw asertywnych wobec podejmowania zachowań ryzykownych.</p> <p>Przeprowadzono 20 godzin zajęć. Liczba uczestników zadania: 10 Działania przeprowadzono w okresie sierpień - wrzesień 2023 r.</p>
14.	Stowarzyszenie Sympatyków GKS Bełchatów Torfiorze	<p>„Współpraca ze środowiskiem kibiców promowanie pozytywnych wzorów kibicowania oraz organizacja wydarzeń sportowych jako sposób przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i uzależnieniom behawioralnym”</p> <p>W ramach zadania prowadzono lokalny ośrodek „KIBICE RAZEM” - świetlicę dla kibiców GKS Bełchatów, zorganizowano warsztaty z różnych dziedzin, turnieje i zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży, współpracowano z klubami sportowymi, Miastem, szkołami bełchatowskimi, lokalnymi mediami i stowarzyszeniami. Uczestniczono w wielu patriotycznych wydarzeniach na terenie miasta. Wsparto akcje charytatywne, zorganizowano: zbiórki, festyn na Dzień Dziecka, piknik rodzinny, turniej dla kibiców oraz mini turniej FIFA, a także zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży.</p> <p>W zakresie projektowanych działań odbyły się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykłady profilaktyczne - 6, w tym jeden wykład z sędzią Anną Marią Wesotowską w SP 13 - działania sportowo-rekreacyjne - 5 wydarzeń - zajęcia sportowe i turnieje - 5 spotkań <p>Liczba uczestników zadania: 2 600 Działania przeprowadzono w okresie maj-sierpień 2023 r.</p>
15.	Bełchatowski Klub Lekkoatletyczny w Bełchatowie	<p>„Od zabawy do sportu”</p> <p>W ramach zadania zorganizowano dla dzieci i młodzieży lekkoatletyczne treningi sportowe (454 godziny), zapewniono udział w lekkoatletycznych zawodach sportowych (ponad 270 osobostartów) oraz w Finale Ogólnopolskim (644 osobostarty). Podjęte inicjatywy stanowiły alternatywną formę spędzania czasu wolnego. Ponadto zorganizowano 6 spotkań z cyklu Czwartki Lekkoatletyczne. Odbyły się także 2 spotkania profilaktyczne dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom. Uczestnicy zwiększyli swoje umiejętności motoryczne (około 64%) oraz wiedzę w zakresie skutków zachowań ryzykownych (67%).</p> <p>Liczba uczestników zadania: 60 Działania przeprowadzono w okresie kwiecień-grudzień 2023 r.</p>

16.	Klub Sportowy „Grocholice” Bełchatów	<p>„Kreowanie zdrowego i bezpiecznego stylu życia wśród dzieci i młodzieży jako alternatywy dla podejmowania zachowań ryzykownych”</p> <p>Celem zadania było promowanie zachowań prozdrowotnych oraz aktywności fizycznej. Podjęte inicjatywy stanowiły alternatywną formę spędzania czasu wolnego. W ramach zadania zorganizowano następujące działania: treningi w zakresie piłki nożnej (ok. 100 godzin), 27 rozgrywek piłki nożnej, 2 turnieje piłkarskie oraz 5 spotkań profilaktycznych. Zorganizowano również Piknik Rodzinny. Wzrost sprawności fizycznej wystąpił u 100% uczestników zadania. Wzrost świadomości w zakresie zagrożeń związanych z uzależnieniami wystąpił u 32% osób. Liczba uczestników zadania: 200 Działania przeprowadzono w okresie czerwiec-grudzień 2023 r.</p>
17.	Ludowy Klub Sportowy Bełchatów	<p>„Wiosna z tenisem stołowym - organizacja treningów sportowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych oraz prowadzenie systemu współzawodnictwa sportowego jako alternatywa do zachowań ryzykownych w przedmiocie uzależnień”</p> <p>Celem zadania było promowanie aktywnego spędzania wolnego czasu i rozwoju fizycznego jako form przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym. W ramach zadania zorganizowano cykl ogólnorozwojowych zajęć sportowych z nauką gry w tenisa stołowego (120 godzin) oraz jeden turniej tenisa stołowego. Przeprowadzono także 2-godzinną prelekcję w temacie przeciwdziałania uzależnieniom. Liczba uczestników zadania: 50 Działania przeprowadzono w okresie kwiecień-czerwiec 2023 r.</p>
18.	Fundacja Akademia GKS Bełchatów	<p>„Uzależnieni od sportu” - Zajęcia treningowe w sekcji piłki nożnej i zapasów jako profilaktyka uzależnień poprzez sport</p> <p>Beneficjentami zadania było 352 zawodników Akademii GKS Bełchatów. Szkolenie obejmowało dwie sekcje: piłkarską i zapaśniczą. Zorganizowano łącznie 1 499 jednostek treningowych, w sekcji piłkarskiej 1 350 dla 326 zawodników, w sekcji zapaśniczej 149 dla 26 zawodników. Zajęcia prowadzono w kilkunastu grupach treningowych. Zawodnicy uczestniczyli w zajęciach treningowych oraz wzięli udział w 276 meczach i turniejach piłkarskich, a także 2 turniejach zapaśniczych. Zorganizowano warsztaty profilaktyczne dotyczące uzależnień (10 godzin) dla zawodników Akademii, na których wskazane także zostały alternatywne formy spędzania wolnego czasu oraz wskazano niebezpieczeństwa w związku z uzależnieniami. Działania przeprowadzono w okresie kwiecień - grudzień 2023 r.</p>
19.	Stowarzyszenie BASTION Bełchatów	<p>„Używki omijamy, lepsze pomysły na spędzanie czasu mamy”</p> <p>W ramach zadania zorganizowano Dzień Dziecka, wraz z zajęciami profilaktycznymi dotyczącymi przeciwdziałania uzależnieniom. W trakcie zajęć nastąpił wzrost świadomości w temacie przeciwdziałania uzależnieniom u 30% uczestników. Liczba uczestników zadania: 90 Działania zorganizowano w okresie maj - czerwiec 2023 r.</p>

20.	Ludowy Klub Sportowy w Bełchatowie	<p>„Aktywnie jesienią z tenisem stołowym - zajęcia sportowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych wraz z systemem rywalizacji sportowej jako alternatywa do zachowań ryzykownych w przedmiocie uzależnień”</p> <p>Celem tego zadania było promowanie aktywnego spędzania wolnego czasu i rozwoju fizycznego jako form przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym. W ramach zadania zorganizowano cykl ogólnorozwojowych zajęć sportowych z nauką gry w tenisa stołowego (136,5 godziny), udział w meczach i turniejach (123 godziny) oraz jeden turniej tenisa stołowego. Przeprowadzono także 2-godzinną prelekcję w temacie przeciwdziałania uzależnieniom. Liczba uczestników zadania: 57 Termin realizacji zadania: wrzesień - listopad 2023 r.</p>
-----	------------------------------------	--

Źródło: Opracowanie własne Wydziału Spraw Społecznych UMB

4) Straż Miejska w Bełchatowie

Straż Miejska działa w oparciu o ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 roku o strażach gminnych, która nakłada na tę formację podstawowy zakres zadań. Jednym z nich jest „inicjowanie i uczestnictwo w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym”. Zagadnienie przestępczości związanej z uzależnieniami oraz ochroną, zwłaszcza dzieci i młodzieży szkolnej, przed zagrożeniem narkotykami i dopalaczami, a także spożywaniem alkoholu jest jednym z priorytetów działania Straży Miejskiej w Bełchatowie. Swoje działania służby te koncentrują przede wszystkim na aktywnej i szeroko zakrojonej prewencji (np. w miejscu spożycia alkoholu czy zażywania innych substancji psychoaktywnych) oraz programach profilaktycznych realizowanych w szkołach.

W 2023 r. Straż Miejska zastosowała wobec zatrzymanych 125 różnego rodzaju środków oddziaływania wychowawczego, wynikających z art. 41 kodeksu wykroczeń, w tym udzielono 25 mandatów w łącznej wysokości 2 500,00 zł, w zakresie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Ponadto w roku sprawozdawczym zrealizowano szeroko zakrojony program profilaktyczny w placówkach oświatowych, w ramach Zespołu ds. Nieletnich i Profilaktyki Szkolnej Straży Miejskiej. Systematyczność jego prowadzenia pozwoliła osiągać takie cele, jak:

- ochrona ucznia przed agresją, uzależnieniami, które spowalniają lub zakłócają jego rozwój.
- zapobieganie patologiom, takim jak: agresja, przemoc, uzależnienia i właściwe reagowanie w chwili pojawienia się ich na terenie szkoły czy w środowisku lokalnym.
- zwiększenie świadomości uczniów, nauczycieli, rodziców o szkodliwości używek i innych ryzykownych zachowań.

Profilaktyka obejmowała działania zmierzające do ochrony dzieci i młodzieży przed wpływem czynników destrukcyjnych, zakłócających prawidłowy rozwój oraz udzielania wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych. W zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy domowej zrealizowano następujące działania profilaktyczne, w których uczestniczyło:

- ✓ „Chemiczna pułapka - narkotyki i dopalacze” - 630 osób - 23 klasy, 14 godz.,
- ✓ „Zagrożenia dla młodzieży (alkohol, papierosy, narkotyki, dopalacze)” - 512 osób - 33 klasy,
- ✓ „Agresja - wyraz siły czy słabości? Agresji mówimy STOP. - 1 212 osób - 62 klasy, 40 godz.,
- ✓ „Odpowiedzialność prawna nieletnich i dorosłych” - 1 622 osoby - 67 klas, 42 godz.,
- ✓ „Zagrożenia wynikające z Internetu” - 467 osób - 28 klas, 22 godz.,
- ✓ „Zagrożenia dla młodzieży (alkohol, papierosy, narkotyki, dopalacze)” - 916 osób - 46 klas, 33 godz.,
- ✓ „Bezpieczne spędzanie czasu wolnego (Bezpieczne ferie, Bezpieczne wakacje)” - 5 876 osób, 35 godz.

Do pracy z dziećmi i młodzieżą wykorzystywano różne materiały edukacyjne, takie jak: filmy („Dopalacze - Zagrożenia”, „Dopalacze - Zabijacze - Do grobowej deski”) czy tzw. „Narkogogle”, stymulujące skutki używania narkotyków lub przedawkowania leków.

5) Komenda Powiatowa Policji w Bełchatowie

W 2023 r. funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji (KPP) w Bełchatowie podjęli szereg działań mających na celu ograniczenie zagrożeń jakim są uzależnienia. W ramach planu pn. „Uzależnienie to ogromne zagrożenie” przeprowadzono na terenie podległym KPP 18 spotkań skierowanych do uczniów, kadry pedagogicznej oraz seniorów, w których udział wzięły 764 osoby. Ponadto w trakcie realizacji zadań do planu pn. „Świadomie żyję, alkoholu nie piję” przeprowadzono 9 spotkań. Podczas zajęć z małoletnimi wykorzystane zostały różne materiały edukacyjne, m.in. KPP dysponuje walizką edukacyjną zawierającą atrapy środków odurzających, omawiano zdrowotne, społeczne oraz prawne konsekwencje używania substancji psychoaktywnych. W trakcie wakacji przeprowadzono także kampanię informacyjną dotyczącą przedmiotowego zagadnienia, dedykowaną szerokiemu gronu odbiorców.

O skali problemu dotyczącego przestępstw popełnianych w związku z uzależnieniami na terenie powiatu bełchatowskiego w 2023 roku informują statystyki przedstawione przez Komendę Powiatową Policji w Bełchatowie.

Tabela nr 5. Przestępstwa popełniane w związku z uzależnieniami na terenie powiatu bełchatowskiego w 2023 roku, ze szczególnym uwzględnieniem narkotyków

Wyszczególnienie	alkohol	narkotyki
Liczba osób podejrzanych o posiadanie narkotyków	-	56
Liczba osób podejrzanych o posiadanie alkoholu lub narkotyków przez osoby nieletnie poniżej 17. roku życia	25	1
Liczba spraw skierowanych do prokuratury oraz sądów rodzinnych	181	45
Ilość i asortyment skonfiskowanych środków odurzających - marihuana	-	2 723,90 g
Ilość i asortyment skonfiskowanych środków odurzających - amfetamina	-	209,60 g
Liczba zatrzymanych osób pod wpływem alkoholu bądź narkotyków w ruchu drogowym	156	Brak danych w statystykach Policji
Liczba osób, które w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej udzielały innym środków odurzających lub substancji psychotropowej	-	3

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Bełchatowie

LOKALNY PROGRAM MIKROGRANTÓW - BEŁCHATÓW 2023

W zakresie profilaktyki uniwersalnej Miasto we współpracy z Fundacją „Strefa” z siedzibą w Łodzi przy ul. Narutowicza 8/10, zainicjowało w 2023 r. Lokalny Program Mikrograntów obejmujący realizację inicjatyw profilaktycznych, których celem była promocja zdrowego stylu życia, w tym przeciwdziałanie uzależnieniom. Była to nowa formuła oddolnej aktywizacji społecznej mieszkańców Bełchatowa zwiększająca ich zaangażowanie w działania, których efektem było zwiększenie świadomości osób dorosłych w zakresie szkodliwości używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych. Beneficjentami podjętych działań byli bełchatowscy seniorzy. W ramach programu zostało zrealizowanych 8 projektów, w okresie wrzesień - listopad 2023 r., autorstwa podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego oraz 3 grup nieformalnych. W ogłoszonym konkursie mikrograntowym można było aplikować o środki w wysokości od 2 000,00 zł do 5 000,00 zł. Działania podjęte w ramach Lokalnego Programu Mikrograntów wpisywały się w cel szczegółowy Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Bełchatowa na lata 2022-2025, tj.: „Profilaktyka uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych, a także rozwiązywanie problemów związanych z uzależnieniami”.

Szczegółowy zakres inicjatyw profilaktycznych, realizowanych w ramach otrzymanych mikrograntów, prezentuje poniższa tabela.

Tabela nr 6. Inicjatywy profilaktyczne podejmowane w 2023 roku przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego oraz grupy nieformalne

Lp.	Nazwa podmiotu/grupy nieformalnej realizującej projekt	Tytuł projektu
1.	Parafia pw. NMP Matki Kościoła i św. Barbary w Bełchatowie	„Warsztaty dla seniorów o zdrowym odżywianiu” Celem projektowanych działań było podniesienie wiedzy uczestników o zdrowym odżywianiu oraz w zakresie racjonalnego zagospodarowania czasu wolnego jako formy przeciwdziałania uzależnieniom. Zorganizowano 6 warsztatów, podczas których uczestnicy pozyskali m.in. wiedzę o skutkach ubocznych nadmiernego zażywania suplementów diety oraz wszelkich używek. Ponadto uzyskali informacje o miejscach, gdzie można bezpłatnie skorzystać z pomocy specjalistów w przypadku problemów natury psychicznej oraz uzależnień. W projekcie uczestniczyło 25 osób w wieku 60+.
2.	Fundacja Rozwoju Nitka	„Twórczy Senior” W ramach zadania odbyły się 3 warsztaty, w tym jeden prowadzony był przez pedagoga profilaktyki uzależnień. Efektem podjętych działań było utworzenie Klubu „Twórczy Senior”, który stał się miejscem wsparcia psychicznego i mentalnego osób będących w kryzysie. W projekcie uczestniczyło 30 osób w wieku 60+.
3.	Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Archidiecezji Łódzkiej Oddział w Bełchatowie	„Teatr przyjacielem Seniora” W ramach podejmowanych działań stworzono propozycję alternatywnych form spędzania czasu wolnego bez podejmowania zachowań ryzykownych. Grupowe wyjścia do teatru pozwoliły na wspólne spędzanie czasu bez telewizji, telefonu czy Internetu, a także sięgania po używki. Wpłynęło to pozytywnie na zdrowie psychiczne seniorów, będących uczestnikami projektu. Wśród tytułów spektakli pojawiły się, takie jak: „Nerwica natręctw” czy „Porwanie”. W projekcie uczestniczyło 45 osób w wieku 60+.
4.	Akademia Seniora	„Pasje uchwycone w kadrze” W projektowanych działaniach zorganizowano 4 warsztaty artystyczne z elementami profilaktyki, edukacji i informacji w zagadnieniach dotyczących uzależnień behawioralnych. Zajęcia rozwijające zainteresowania w temacie starej fotografii były alternatywą spędzania czasu wolnego dla zachowań prowadzących do nadmiernego korzystania z nowych technologii (telefon, Internet) lub podejmowania innych zachowań ryzykownych. Ponadto zrealizowano 8 spotkań, w tym integracyjno-edukacyjne, pielęgnujące zdrowie psychiczne, eliminujące różnorodne napięcia, które mogą sprzyjać zachowaniom ryzykownym. W ramach projektu grupa nieformalna Akademia Seniora utworzyła stronę na portalu społecznościowym Facebook pod nazwą „Pasje uchwycone w kadrze - grupa nieformalna Akademia Seniora”, co zwiększyło zasięgi samego działania. Liczba uczestników projektu: 20 osób w wieku 60+.

5.	Bełchatowskie Stowarzyszenie „Amazonki”	„Amazonki działają” W ramach podjętych działań zorganizowano spotkania z psychologiem, dietetykiem oraz trenerem personalnym, aby wskazać i zachęcić beneficjentów projektu do angażowania się w alternatywne formy spędzania czasu wolnego i rezygnacji lub znacznego ograniczenia zamykania się w „czterech ścianach”, co może być przyczyną podejmowania zachowań ryzykownych, typu nadużywanie nowoczesnych technologii czy sięganie po używki. Podczas zajęć promowano zdrowy styl życia, tj. aktywność ruchową, społeczną, dbałość o kondycję psychiczną i zdrowe odżywianie się. W projekcie uczestniczyło 40 osób w wieku 60+.
6.	Emeryci i renciści miasta Bełchatowa	„STOP nałogom - Start dla życia” Zrealizowane działania projektowe to organizacja 3 warsztatów tematycznych, których celem było rozwinięcie nowych pasji, będących alternatywą dla izolacji społecznej seniorów, często w konsekwencji prowadzącej do podejmowania zachowań ryzykownych. To również organizacja 3 spotkań integracyjnych promujących inną jakość tych spotkań, tj. bez alkoholu i innych używek. Nowe doświadczenia pomogły beneficjentom projektu na nowo spojrzeć na swoje dotychczasowe życie. W projekcie uczestniczyło 50 osób w wieku 60+.
7.	Szczęśliwi Seniorzy	„W drodze po zdrowie” W ramach podjętych działań promowano przede wszystkim aktywny i zdrowy tryb życia. Specjaliści prowadzili dla odbiorców projektu różnorodne zajęcia usprawniające ich fizycznie. Wspólny ruch i ćwiczenia miały na celu poprawę kondycji psychicznej seniorów, a także przeciwdziałały izolacji społecznej, która często sprzyja podejmowaniu zachowań prowadzących do różnorodnych uzależnień. Ponadto zorganizowano prelekcję dotyczącą przeciwdziałania uzależnieniom, w ramach której edukowano uczestników w zakresie konsekwencji szeroko rozumianych uzależnień osób starszych. W projekcie wzięło udział 50 osób w wieku 60+.
8.	Stowarzyszenie Piłkarski Klub Seniora GKS Bełchatów	„Spotkania integracyjne” Celem projektowanych działań była promocja aktywności fizycznej jako przeciwwagi dla uzależnień oraz zwiększenie wiedzy uczestników projektu w zakresie jej wpływu na utrzymanie właściwej kondycji psychicznej. Zorganizowano spotkania integracyjno-edukacyjne oraz zajęcia ogólnorozwojowe promujące alternatywne formy spędzania czasu wolnego przez seniorów.

Źródło: Opracowanie własne Wydziału Spraw Społecznych UMB

PROWADZENIE KAMPANII EDUKACYJNYCH

W ramach działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej podmioty zaangażowane w realizację Programu prowadziły w 2023 roku szereg kampanii edukacyjnych, dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy domowej oraz zdrowego trybu życia.

MOPS zaktualizował ulotkę o przeciwdziałaniu przemocy domowej „Stop przemocy” - wydano 480 sztuk. Ulotka zawierała aktualne informacje o instytucjach na terenie Bełchatowa, zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej. Dystrybucji ulotki dokonano podczas:

- spotkań grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych - osobom doznającym przemocy oraz stosującym przemoc, przedstawicielom instytucji wchodzącym w skład grup,
- spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego, członkom zespołu.

Ponadto podczas spotkań grup, osobom uwikłanym w przemoc wydano następujące broszury:

- „Przemoc w rodzinie - Poradnik dla osób doznających przemocy w rodzinie”,
- „Czy to, co robię to przemoc? Informator”,
- „Przemoc domowa i alkohol”,
- „Sytuacja dziecka w rodzinie z problemem przemocy”,
- „Wyprawa PoMoc z Niebieską Kartą - informator”,
- „Pomóż, bo możesz. Przemoc wobec dzieci”,
- „Stop przemocy wobec osób starszych. Mamy prawo do normalnego życia”,
- „Dom to dobro, opieka, miłość. Stop przemocy wobec dzieci”,
- „Profilaktyka przemocy w rodzinie - sprawca”,
- „Jestem świadkiem przemocy - co robić”,
- „Przemoc - dzieci”,
- „Przemoc - młodzież”.

W 2023 r. rozdystrybuowano 1150 sztuk materiałów edukacyjnych dotyczących przemocy, w postaci ulotek, plakatów, informatorów i artykułów prasowych.

Ponadto szereg materiałów informacyjno-edukacyjnych, dotyczących zjawiska przemocy domowej oraz uzależnień behawioralnych, uzależnień od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz informacji o instytucjach i specjalistach, gdzie można uzyskać kompleksową pomoc będąc w kryzysie, zostało zamieszczonych w gablotach informacyjnych podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie zjawiskom patologii społecznej, tj. w siedzibie: MOPS, Sądu Rejonowego w Bełchatowie, Prokuratury Rejonowej w Bełchatowie, Komendy Powiatowej Policji w Bełchatowie, organizacji pozarządowych oraz placówek oświatowych. Materiały o tej tematyce także umieszczono na stronach internetowych tych podmiotów.

W ramach współpracy z Komendą Powiatową Policji, Miasto prowadziło edukację publiczną na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz na temat działania środków psychoaktywnych na organizm i ryzyka szkód w kontekście prowadzenia pojazdów pod ich wpływem. Działania w tym zakresie zostały przeprowadzone w ramach zorganizowanych w 2023 roku służb ponadnormatywnych policjantów. Środki przekazane przez Miasto w ramach Programu pozwoliły na zorganizowanie 625 godzin dodatkowych służb.

Mając na uwadze przeciwdziałanie sprzedaży alkoholu niezgodnie z prawem, w szczególności osobom nieletnim oraz nietrzeźwym, systematycznie prowadzono kontrole placówek handlujących alkoholem w ramach działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA). Art. 18 ust. 8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przewiduje możliwość dokonywania przez członków Komisji kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, ale tylko na podstawie upoważnienia organu zezwalającego, jako formę delegowania jego kompetencji. Kontroli podlegają wszystkie podmioty gospodarcze prowadzące sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży. Kontrole przeprowadzali członkowie MKRPA wspólnie ze Strażą Miejską. Zakres kontroli obejmował przestrzeganie warunków ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W 2023 r. Zespół ds. Kontroli Warunków Sprzedaży i Podawania Napojów Alkoholowych MKRPA dokonał 24 przedmiotowych kontroli. Natomiast w związku Uchwałą Nr XLIX/459/18 Rady Miejskiej w Bełchatowie w sprawie zasad usytuowania na terenie Miasta Bełchatowa miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, dokonano 37 pomiarów odległości w celu zbadania zgodności lokalizacji punktu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w Bełchatowie z przedmiotową uchwałą. Wszystkie wydane opinie były pozytywne.

II. POMOC I WSPARCIE SPECJALISTYCZNE DLA RODZIN DYSFUNKCYJNYCH, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTKNIĘTYCH PROBLEMEM UZALEŻNIENIA I PRZEMOCY

W celu wzmocnienia stabilności rodziny oraz uzyskania pomocy w rozwiązywaniu sytuacji problemowych, dotyczących uzależnień i przeciwdziałania nim, Miasto zapewniło w 2023 roku dostęp w ramach Programu do różnych form bezpłatnej pomocy specjalistycznej w zakresie konsultacji i poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, mediacyjnego, prawnego, uzależnień oraz grup wsparcia. Realizatorem oferty pomocowej był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego.

Dzięki środkom otrzymanym z budżetu Miasta w ramach Programu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej świadczył poradnictwo specjalistyczne w ramach Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego w zakresie: pomocy prawnej, psychologicznej oraz dotyczące przemocy domowej i uzależnień. Pomoc skierowana była do osób dorosłych, dzieci i młodzieży z terenu miasta Bełchatowa. Udzielono 575 porad indywidualnych, w tym:

- 227 porad prawnych z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego,
- 129 porad z zakresu uzależnienia, osobom z uzależnionym i współuzależnionym,
- 219 konsultacji psychologicznych w zakresie problemów wychowawczych, konfliktów rodzinnych, kryzysów małżeńskich.

Ponadto w ramach oferty pomocowej ośrodka, rodziny z problemem uzależnienia czy też uwikłane w przemoc korzystały także z grupowych i indywidualnych konsultacji mediacyjnych oraz zajęć z pedagogiem. Łącznie odbyło się 20 sesji z mediatorem, a wsparciem pedagoga - specjalisty ds. pracy z osobami stosującymi przemoc - objęto 30 osób w ramach udzielonych 96 porad.

Pracownicy MOPS - psycholog oraz specjalista pracy socjalnej prowadzili również w ciągu roku grupę radzenia sobie z przemocą pn. „Azymut”, w ramach której pomocą objęto 16 kobiet doświadczających przemocy domowej. Grupa oferowała wsparcie w sposób anonimowy i zapewniający bezpieczeństwo.

Obok specjalistów skupionych przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bełchatowie, bezpłatne formy poradnictwa specjalistycznego dla rodzin niewydolnych wychowawczo z problemem uzależnień czy przemocy domowej, zostały także zorganizowane przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego. Profesjonalną pomoc podmioty te prowadziły w ramach środków przekazanych na realizację Programu przez Miasto, w zakresie wskazanym w poniższej tabeli.

Tabela 7. Specjalistyczna oferta pomocowa świadczona w 2023 roku przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego na rzecz osób i rodzin w kryzysie

Podmiot	Liczba porad/osób/godzin
Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Archidiecezji Łódzkiej Oddział w Bełchatowie	- porady psychologiczne - 430 godz. - porady w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom - 377 godz. - porady pedagogiczne - 72 godz. - porady w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej - 174 godz. - porady prawne - 272 godz. - katolicki telefon zaufania - 405 porad Łączna liczba osób objętych wsparciem - 1565
Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny „KARAN”	- spotkania pierwszego kontaktu -28 godz./30 osób - interwencje kryzysowe - 27 godz./30 osób - grupa wsparcia dla rodzin osób uzależnionych - 80 godz./21 osób - zajęcia informacyjno - edukacyjne - 14 godz./13 osób - warsztaty umiejętności dla osób współuzależnionych - 21 godz./15 osób - poradnictwo prawne - 8 godz./4 osoby
Towarzystwo Przeciwdziałania Narkomanii „MOST”	- konsultacje indywidualne i rodzinne - 417 godz./72 osoby - terapia indywidualna i rodzinna - 215 godz./12 osób - zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży - 36 godz./8 osób - zajęcia informacyjno-edukacyjne - 10 godz./30 osób
Parafia pw. NMP Matki Kościoła i św. Barbary	- konsultacje psychologiczne i terapeuty uzależnień dla osób indywidualnych, małżeństw i rodzin - 64 godz./26 osób,

Źródło: Zbiory własne podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego

Wskazana w powyższej tabeli pomoc specjalistyczna, była realizowana w ramach punktów poradnictwa i wsparcia, zorganizowanych przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, takich jak:

- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla osób z problemem uzależnienia od narkotyków lub innych substancji psychoaktywnych, w ramach którego odbywały się spotkania grupy wsparcia i pierwszego kontaktu, świadczone poradnictwo rodzinne, porady prawne i indywidualne poradnictwo.
- Bełchatowskie Centrum Profilaktyki i Terapii, w ramach którego realizowano konsultacje rodzinne i indywidualne w zakresie uzależnień, poradnictwo prawne, usługi terapeutyczne oraz działania edukacyjne i socjoterapeutyczne dla młodzieży eksperymentującej i problemowo używającej alkoholu, narkotyków w tym również tzw. „dopalaczy”.
- Poradnia Życia Rodzinnego i Telefon zaufania dla osób z problemami uzależnień i przemocy domowej, gdzie prowadzono wsparcie oraz specjalistyczne poradnictwo, m.in.: prawne, psychologiczne, rodzinne, pedagogiczne oraz w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i uzależnieniom.
- Sercański Ośrodek Wspierania Rodzin.

W celu ograniczania wpływu ryzykownego i szkodliwego używania alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, uzależnień od tych substancji, a także uzależnień behawioralnych na funkcjonowanie rodziny, w 2023 roku działania podejmowały również Zespół Interdyscyplinarny oraz Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W roku sprawozdawczym odbyły się cztery posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego, zostało powołanych 127 grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych, w ramach których odbyło się 375 spotkań. W ramach interdyscyplinarnej współpracy służb zaangażowanych w realizację procedury „Niebieskie Karty”, podjęto szereg działań wobec osób stosujących przemoc celem jej zatrzymania, w tym prowadzono działania wobec osób stosujących przemoc i nadużywających alkoholu, środków psychoaktywnych lub uwikłanych w uzależnienia behawioralne, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 8. Liczba sprawców przemocy skierowanych do MKRPA oraz objętych działaniami korekcyjno-edukacyjnymi, interwencyjnymi i prawnymi w 2023 roku

Forma działania	Liczba sprawców przemocy
Skierowanie przez grupę roboczą na leczenie odwykowe lub do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób skierowanych do MKRPA - 6 • liczba osób, które ukończyły leczenie odwykowe - 4
Skierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób motywowanych do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym - 61 • liczba osób, które zgłosiły się do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym - 5 • liczba osób, które ukończyły program - 4
Działania interwencyjne i prawne wobec sprawców	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób zatrzymanych w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych - 39 • liczba wydanych nakazów opuszczenia mieszkania, zakazów zbliżania - 17 przez prokuraturę, 23 przez policję z art. 15A ustawy o policji • liczba osób skazanych za znęcanie się nad rodziną - 25

Źródło: Sprawozdanie za 2023 rok z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Bełchatowa na lata 2021-2023.

W 2023 roku wszczęto 135 procedur „Niebieskie Karty”, w których osoby stosujące przemoc były pod wpływem alkoholu i/lub środków psychoaktywnych, w tym pod wpływem alkoholu - 118 osób, alkoholu i środków psychoaktywnych - 14 osób, środków psychoaktywnych - 2 osoby i 1 osoba była uzależniona od gier komputerowych. Problem dotyczył 109 rodzin.

III. REALIZACJA PROGRAMU W OBSZARZE OGRANICZENIA SZKÓD ZDROWOTNYCH I SPOŁECZNYCH

Znaczącą rolę w ograniczaniu szkód zdrowotnych, psychologicznych czy społecznych wynikających z używania alkoholu odgrywa Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA), której działania skupione są na motywowaniu i kierowaniu uzależnionych od alkoholu członków rodzin do podjęcia leczenia. Proces „wychodzenia z uzależnienia” jest jednym z trudniejszych problemów do rozwiązania w rodzinie. Wymaga bowiem dużej motywacji osoby uzależnionej do pracy nad poczuciem własnej wartości, asertywności i wypracowania nowych metod radzenia sobie ze stresem. W 2023 r. do MKRPA wpłynęło 40 wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, w tym 10 wniosków dotyczących kobiet oraz 30 - dotyczących mężczyzn. Odbyło się 12 planowanych posiedzeń Komisji oraz 6 dodatkowych, na które wezwano 210 osób, w tym 47 osób po raz pierwszy. Na posiedzenia stawilo się 109 osób, w tym 68 osób zadeklarowało podjęcie dobrowolnego leczenia odwykowego. Jednak gdy leczenie nie przebiega prawidłowo lub dana osoba nie zgłasza się na spotkania z MKRPA, powoduje to skierowanie sprawy do sądu. W 2023 roku MKRPA skierowała 35 wniosków do sądu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Część spraw jest w toku. Członkowie Zespołu ds. Kontaktów z Sądem w 2023 roku uczestniczyli w 24 posiedzeniach Sądu Rejonowego w Bełchatowie, dotyczących 22 spraw. W 10 sprawach sąd wydał postanowienie o obowiązku leczenia odwykowego stacjonarnego wraz z nadzorem kuratora, w 6 sprawach wydano postanowienie o obowiązku leczenia odwykowego ambulatoryjnego (niestacjonarnego) wraz z nadzorem kuratora, 4 sprawy zostały oddalone, jedna sprawa została umorzona, w jednym przypadku uczestnik postępowania zmarł. Ponadto w 2023 roku wydanych zostało 27 opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu osób kierowanych na badanie przez Zespół Motywujący MKRPA, w ramach zawartej umowy z biegłym w przedmiocie uzależnienia od alkoholu - panem Sławomirem Wolniakiem, wykonującym działalność leczniczą pod nazwą: Prywatny Specjalistyczny Gabinet Psychiatryczny w Bełchatowie. Natomiast przez biegłych sądowych, takich opinii wydano w liczbie 2. Komisja funkcjonowała i pracowała w ramach środków przeznaczonych na realizację Programu przez Miasto.

Szereg działań, w ramach których motywowano osoby uzależnione do podjęcia leczenia odwykowego, ograniczano rozmiary używania bądź nadużywania alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych oraz prowadzono reintegrację osób uzależnionych, podjęto w 2023 roku w ramach zadania pn. „Prowadzenie Schroniska dla bezdomnych z terenu miasta Bełchatowa z uwzględnieniem programu reintegracji społecznej osób bezdomnych, w tym osób z problemem uzależnienia”. W wyniku tego - 7 mieszkańców schroniska nabyło umiejętność pełnienia ról społecznych, 22 - wiedzę w aspekcie skutków zdrowotnych, społecznych i psychologicznych wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Ponadto 5 mieszkańców uczestniczyło w warsztatach reintegracji społecznej (15 godzin), 19 osób objęto działaniami w ramach zajęć interwencyjno-wspierających oraz 5 osób uzależnionych zmotywowano do podjęcia leczenia odwykowego. W ciągu roku wsparciem i pomocą objęto 62 osoby. Działania prowadzono w ramach środków przekazanych na realizację Programu przez Miasto.

W celu podjęcia leczenia odwykowego osoby uzależnione kierowano w 2023 roku do Poradni terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia (PTUiWA) w Szpitalu Wojewódzkim w Bełchatowie oraz Poradni Leczenia Uzależnień - WOLMED. Placówki te obejmują leczeniem osoby uzależnione od alkoholu z rozpoznaniem F10, osoby z rozpoznaniem F19 + F10 (politoksykomania - alkoholizm i narkomania jednocześnie) oraz osoby z rozpoznaniem F63 - uzależnienia behawioralne, z tym że podmiot prowadzony przez szpital nie realizuje działań na rzecz osób uzależnionych wyłącznie od narkotyków. W związku z tym, aby podjąć terapię z uwagi na uzależnienie dotyczące tylko narkotyków, osoby borykające się z tym problemem uzależnienia kierowano do specjalistycznych placówek na terenie woj. łódzkiego bądź na terenie kraju. Wykazy placówek były dostępne w ww. poradniach i Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym dla osób z problemem uzależnienia od narkotyków lub innych substancji psychoaktywnych oraz w Urzędzie Miasta Bełchatowa.

Wskazane powyżej placówki, w ramach prowadzonej działalności, zapewniały opiekę dla pacjentów:

- w podstawowym, ponadpodstawowym oraz pogłębionym programie terapii,

- po intensywnym programie terapii w Ośrodku Terapii Uzależnienia od Alkoholu.
- Zakres świadczeń realizowanych przez placówki był następujący:
- realizacja programów psychoterapii dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych,
  - udzielanie pełnego zakresu indywidualnych świadczeń zapobiegawczo-leczniczych,
  - prowadzenie działań konsultacyjno-edukacyjnych dla członków rodzin,
  - udzielanie świadczeń terapeutycznych,
  - wspieranie działań placówek podstawowej opieki zdrowotnej w zakresie metod wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji,
  - udzielanie konsultacji lekarzom,
  - współpraca z grupami samopomocowymi dla osób uzależnionych i członków ich rodzin.

W 2023 roku podmioty te prowadziły terapię oraz poradnictwo i konsultacje dla osób z problemem uzależnienia, co prezentują poniższe tabele.

Tabela nr 9. Liczba osób zgłaszających się do Poradni terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia w 2023 roku na terapię uzależnień

Lp.	Wyszczególnienie	alkohol	narkotyki + alkohol	uzależnienia behawioralne
1.	Osoby zgłaszające się na terapię	145	22	2
2.	Osoby zgłaszające się na terapię po raz pierwszy	16	16	0
3.	Płeć zgłaszających się osób	K - 45, M - 100	K - 4, M - 18	K - 1, M - 1
4.	Rozpoznanie (uwzględnienie uzależnienia)	F10	F19 + F10	F63
5.	Osoby, które ukończyły terapię z podziałem na wiek i płeć	K - 19 (30 - 66 lat) M - 38 (20 - 70 lat)	K - 4 (26, 30, 41 lat) M - 7 (27, 29, 33, 37, 39 -41 lat)	M - 2 (37 i 39 lat)

Źródło: Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II w Bełchatowie

Tabela nr 10. Liczba porad i konsultacji udzielanych osobom z problemem uzależnienia, liczba osób przyjętych, zatrudnionych i czas oczekiwania na przyjęcie w 2023 roku - PTUiWA

Lp.	Wyszczególnienie		alkohol	narkotyki + alkohol	uzależnienia behawioralne
1.	Porady i konsultacje udzielone osobom z problemem uzależnień	Poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia - program dla uzależnionych	Dziennie do Poradni zgłasza się od 5 do 10 osób, ponadto udzielane są również konsultacje przez telefon		
2.	Osoby przyjęte	Poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia - program dla uzależnionych	145	22	2
3.	Osoby zatrudnione zakresie rozwiązywania problemów uzależnień	lekarze	1		
		terapeuci i instruktorzy	5		
		Inne osoby	-		
4.	Liczba dni, które osoba z problemem uzależnienia musi czekać w kolejce na rozpoczęcie terapii (średnia wartość miesięczna)	Poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia - program dla uzależnionych	do 7 dni		

Źródło: Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II w Bełchatowie

Tabela nr 11. Liczba osób zgłaszających się do Poradni Leczenia Uzależnień (WOLMED) w 2023 roku na terapię uzależnień

Lp.	Wyszczególnienie	alkohol	narkotyki + alkohol	uzależnienia behawioralne
1.	Osoby zgłaszające się na terapię	289	15	22
2.	Osoby zgłaszające się na terapię po raz pierwszy	117	7	10
3.	Płeć zgłaszających się osób	K - 60, M - 229	K - 5, M - 10	K - 9, M - 13
4.	Rozpoznanie (uwzględnienie uzależnienia)	F10	F19 + F10	F63
5.	Osoby, które ukończyły terapię z podziałem na wiek	0 - 18 lat - 1 19 - 29 lat - 23 30 - 64 lata - 249 65 - 70 lat - 16	19 - 29 lat - 2 30 - 64 lata - 13	19 - 29 lat - 4 30 - 64 lata - 14

Źródło: WOLMED - PORADNIA LECZENIA UZALEŻNIEŃ w Bełchatowie

Tabela nr 12. Liczba porad i konsultacji udzielanych osobom z problemem uzależnienia, liczba osób przyjętych, zatrudnionych i czas oczekiwania na przyjęcie w 2023 roku - Poradnia Leczenia Uzależnień (WOLMED)

Lp.	Wyszczególnienie		alkohol	narkotyki + alkohol	uzależnienia behawioralne
1.	Porady i konsultacje udzielone osobom z problemem uzależnień	Poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia - program dla uzależnionych	2 500	670	1 000
2.	Osoby przyjęte	Poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia - program dla uzależnionych	90	5	10
3.	Osoby zatrudnione w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień	lekarze	3		
		terapeuci i instruktorzy	12		
		Inne osoby	2		
4.	Liczba dni, które osoba z problemem uzależnienia musi czekać w kolejce na rozpoczęcie terapii (średnia wartość miesięczna)	Poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia - program dla uzależnionych	do 14 dni		

Źródło: WOLMED - PORADNIA LECZENIA UZALEŻNIEŃ w Bełchatowie

W celu ograniczania szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z uzależnień, w 2023 roku zostały również podjęte działania dotyczące postrehabilitacji, skierowane do osób po ukończonym procesie leczenia, a także osób pozostających w trakcie leczenia substytucyjnego. Celem podejmowanych działań w tym obszarze było:

- zrozumienie istoty choroby alkoholowej oraz procesu trzeźwienia,
- wzmacnianie trwałej umiejętności utrzymywania abstynencji i niepodejmowania zachowań ryzykownych oraz wzmacnianie i podtrzymywanie postaw prozdrowotnych,
- powrót osób uzależnionych do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie,
- zwiększenie stabilności i bezpieczeństwa środowiska rodzinnego.

Działania w powyższym zakresie były podejmowane przez Stowarzyszenie Abstynencki Klub Wzajemnej Pomocy „Przyjaciel”, które prowadziło Klub Abstynencki dla rodzin i osób z problemem uzależnienia od

alkoholu. W ramach klubu odbywały się cykliczne spotkania: 3 grup samopomocowych Anonimowych Alkoholików (AA), jednej grupy samopomocowej dla osób współuzależnionych (AL-ANON), jednej grupy samopomocowej dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA). W 2023 roku w ramach podejmowanych działań zrealizowano:

- warsztaty i terapię - 40 godz.,
- konsultacje - 40 godz.,
- działania środowiskowe - 20 działań,
- działania informacyjno-edukacyjne - 30 spotkań,
- 5 grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych - 120 osób.

Na koniec 2023 r. 25 osób uzależnionych, biorących aktywny udział w powyżej wskazanych zajęciach, pozostawało w abstynencji co najmniej 2 lata, wykazując pozytywne zmiany osobowości i postrzegania świata.

W celu poszerzenia oferty terapeutycznej dla osób nieletnich z problemem uzależnienia od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz członków ich rodzin, Towarzystwo Przeciwdziałania Narkomanii „MOST” - w ramach zadania pn. Bełchatowskie Centrum Profilaktyki i Terapii - zrealizowało w 2023 roku 215 godzin terapii indywidualnej i rodzinnej dla 12 osób. Była to pogłębiona pomoc terapeutyczna, prowadzona przez dwóch psychoterapeutów oraz terapeute uzależnień. Działania dotyczące Klubu Abstynenckiego oraz Bełchatowskiego Centrum Profilaktyki i Terapii prowadzono w ramach środków przekazanych na realizację Programu przez Miasto.

W ramach Programu prowadzone były również inne formy pomocy rodzinom z problemem uzależnienia, której celem było ograniczanie szkód społecznych. Należały do nich m.in.: pomoc socjalna i finansowa, której udzielał Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W 2023 roku ośrodek udzielał rodzinom z problemem uzależnienia pomocy materialnej w postaci zasiłków celowych na zakup żywności, opatu, zasiłków okresowych, stałych, składek zdrowotnych, obiadów w jadalni, oraz pomocy żywnościowej w ramach Banku Żywności. Ponadto 3 rodziny (w tym 2 rodziny objęte pomocą finansową i socjalną MOPS), w których występował problem uzależnienia od środków psychoaktywnych, 9 rodzin z problemem uzależnienia od alkoholu oraz 10 rodzin z problemem przemocy było objętych wsparciem asystenta rodziny. Pracownicy socjalni i asystenci kierowali osoby uzależnione od narkotyków i alkoholu oraz ich rodziny do specjalistów pracujących w Zespole Poradnictwa Specjalistycznego w MOPS, współpracowali m.in. z kuratorami sądowymi. Liczbę środowisk z problemem uzależnienia, objętych pomocą finansową przez MOPS w 2023 roku prezentuje poniższa tabela.

Tabela nr 13. Liczba środowisk z problemem uzależnienia, objętych pomocą finansową przez MOPS w Bełchatowie w 2023 roku

Wyszczególnienie	alkohol	narkotyki
Środowiska z problemem uzależnienia	281	31
Rodziny z problemem uzależnienia	42	6
Gospodarstwa jednoosobowe z problemem uzależnienia	239	25
Kwota przyznanych środków finansowych w zł	1 544 362,19 zł	159 983,70 zł

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełchatowie

Podejmowano także działania na rzecz lokalizowania punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. W 2023 roku liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta Bełchatowa (stan na 31.12.2023 roku) kształtowała się następująco:

- a) zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (handel) - 82 (max - 455), w tym:
  - do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo - 27 (max - 180),
  - powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) - 28 (max - 130),

- powyżej 18% zawartości alkoholu - 27 (max - 145),
- b) zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia) - 30 (max - 205),
w tym:
- do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo - 14 (max - 95),
  - powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) - 8 (max - 55),
  - powyżej 18% zawartości alkoholu - 8 (max - 55),
- c) jednorazowe zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych - 29

Liczba zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych w mieście Bełchatowie, ważnych w 2023 r. wynosiła:

- a) zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) - 289,
- b) zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia) - 122.

Na dzień 31.12.2023 roku liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w mieście Bełchatowie kształtowała się następująco:

- 94 punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy),
- 26 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia).

IV. PROFESJONALIZACJA KADR DZIAŁAJĄCYCH W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Dbając o wysoki poziom świadczonych usług profilaktycznych, pomocowych i wspierających w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie, osoby działające w tym obszarze systematycznie podwyższały w 2023 roku swoje kompetencje zawodowe poprzez uczestnictwo w szkoleniach, zajęciach warsztatowych oraz konferencjach.

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, tj. Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy, placówek wsparcia dziennego, asystencji rodziny, a także członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych wzięli udział w szkoleniach i konferencjach, wskazanych w poniższej tabeli.

Tabela 14. Wykaz szkoleń i konferencji, w których uczestniczyli pracownicy MOPS, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych

Lp.	Szkolenia i konferencje	Liczba osób
1.	„Dziecko krzywdzone - wczesne wykrywanie i rozpoznawanie symptomów”	3
2.	„Superwizja w pracy asystenta rodziny”	4
3.	„Budowanie zespołów i metodyka dokonywania oceny sytuacji dziecka”	1
4.	„Zaopiekowany asystent rodziny - profesjonalizm w pomaganiu innym”	3
5.	„Grupa wsparcia dla pracowników służb pomocowych” (cykl spotkań w PCPR)	3
6.	„Psychologiczny portret sprawcy przemocy domowej - jak pracować ze sprawcą w procedurze NK”	1
7.	„Kryzysy i traumy a uzależnienia w kontekście pracy służb społecznych”	2
8.	„Zadania sądów, kuratorów sądowych oraz jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej”	1
9.	„Całościowe zaburzenia rozwoju”	3
10.	„Przeciwdziałanie przemocy domowej - jakie zmiany przyniosła nowelizacja ustawy?” - konferencja	30
11.	„Przeciwdziałanie przemocy domowej. Zadania służb na podstawie nowelizacji ustawy”	
12.	„Psychologiczny portret sprawcy przemocy domowej - jak pracować ze sprawcą w procedurze NK”	

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełchatowie

Ważnym elementem wsparcia pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej jest udział w superwizji, z której oprócz asystentów również skorzystali pracownicy merytoryczni obu placówek wsparcia dziennego, prowadzonych przez MOPS - łącznie skorzystało 10 osób. Z 48 godzin superwizji oraz cyklicznego wsparcia psychologicznego skorzystali także członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych oraz pracownicy Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy.

W szkoleniach i warsztatach podnoszących kompetencje realizatorów programów profilaktycznych w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, udział wzięło 381 pracowników pedagogicznych szkół, prowadzonych przez Miasto. Zakres tematyczny odbytych szkoleń i kursów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 15. Wykaz szkoleń i warsztatów z obszaru profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, w których uczestniczyli w 2023 r. pracownicy pedagogiczni szkół, prowadzonych przez Miasto

Lp.	Szkolenia, kursy, konferencje
1.	„Rodzic roszczeniowy - rodzic XXI wieku”
2.	„Realizacja procedury Niebieska Karta w placówkach oświatowych w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie”
3.	„Wspomaganie wychowawczej roli rodziny poprzez pomoc w kształtowaniu u wychowanków stałych sprawności w czynieniu dobra, rzetelną diagnozę potrzeb rozwojowych dzieci, realizację

	adekwatnego programu wychowawczo-profilaktycznego oraz zajęć wychowania do życia w rodzinie”
4.	„Jak rozwijać kreatywność, przedsiębiorczość i kompetencje cyfrowe dzieci w kontekście edukacji matematycznej”
5.	„Sprawdzone zabawy dla dzieci na karnawał”
6.	„Edukacja i terapia osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu”
7.	„Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną”
8.	„Kształtowanie kompetencji kluczowych”
9.	„Terapia ręki”
10.	„Trener regulacji emocji dziecka”
11.	„Profilaktyka uzależnień”
12.	„Dzieci cierpią po cichu - czy i jak można im pomóc? Nauczyciel w obliczu nowego wyzwania wychowawczego”
13.	„Profilaktyka uzależnień i wczesnej interwencji związanej z używaniem substancji psychoaktywnych oraz nadużywaniem nowych technologii wśród dzieci i młodzieży”
14.	„Psychoterapia poznawczo-behawioralna”
15.	„Ogólnopolski kongres psychologii dzieci i młodzieży - dziecko i nastolatek w kryzysie zdrowia psychicznego”
16.	„Kurs psychoterapii”
17.	„Nowelizacja ustawy o przemocy w rodzinie”
18.	„Trener TUS”
19.	„Skuteczna komunikacja w sytuacjach kryzysowych”
20.	„Jak rozmawiać z dzieckiem o emocjach”
21.	„Nadużywanie nowych mediów i jego konsekwencje”
22.	„Trening kontrolowania złości, agresji i emocji trudnych”
23.	„Porozumienie bez przemocy”
24.	„Psychologia cyberprzemocy”
25.	„Rozwiązywanie sytuacji kryzysowych”
26.	„O samotności i kryzysie psychicznym”
27.	„Moje emocje - jak rozmawiać z dzieckiem o emocjach”
28.	„Rozwód - jak pomóc dziecku”
29.	„Depresja u dzieci i młodzieży”
30.	„Lęk, przemoc i cyberprzemoc”
31.	„Powiatowa Konferencja Profilaktyczna „Zagrożenia cywilizacyjne wśród dzieci i młodzieży - agresja, depresja, uzależnienia i ich skutki”
32.	„Wspomaganie wychowawczej roli rodziny”
33.	„Profilaktyka zintegrowana w budowaniu bezpiecznej szkoły i świadomej rodziny”
34.	„Budowanie prawidłowych relacji nauczyciel - uczeń”
35.	„Pierwsza pomoc przedmedyczna”
36.	„Praca w grupie integracyjnej metodą projektów”
37.	„Szkoła kompetencji. Samodzielność w myśleniu i działaniu - jak uczyć (się) by rozwijać ciekawość poznawczą”
38.	„W co grają uczniowie - relacja i skuteczna interwencja”
39.	„Jak mądrze wychowywać dzisiejszego ucznia, czyli pozytywna dyscyplina w praktyce”
40.	„ Szkoła kompetencji. Praca z błędem - jak najlepiej wykorzystać go w procesie uczenia (się)”
41.	„Szkoła kompetencji. Kompetencje wykorzystywać, by zaangażować ucznia”
42.	„Pierwsza pomoc w przypadku kryzysów psychologicznych u nastolatków”
43.	„Jak zdjąć nogę z gazu, czyli słów kilka o zdrowiu psychicznym nastolatków”
44.	„Przemoc rówieśnicza - co trzeba wiedzieć by skutecznie działać”
45.	„Stop krzywdzeniu dzieci i młodzieży”
46.	„Procedura przygotowania wniosku o wgląd w sytuację rodziny”
47.	„Standardy ochrony małoletnich w jednostkach oświatowych - co każdy pracownik wiedzieć powinien”
48.	„Prawo rodzinne w szkole - wskazówki postępowania dla nauczyciela”

49.	„Procedura składania zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego”
50.	„Współpraca z rodzicami”
51.	„Nauczyciel mediator - czyli skuteczne metody rozwiązywania problemów w szkole”
52.	„Rozwiązywanie konfliktów w szkole”
53.	„Dziecko w świecie zasad”
54.	„Integracja sensoryczna w praktyce”
55.	„Wykorzystanie tablicy multimedialnej w pracy z dzieckiem w wieku przedszkolnym”

Źródło: Szkoły prowadzone przez Miasto Bełchatów

V. FINANSOWANIE DZIAŁAŃ W RAMACH PROGRAMU

W 2023 roku łączna wysokość środków finansowych zaplanowanych w budżecie Miasta na realizację Programu wynosiła 2 079 000,00 zł (stan na 31 grudnia 2023 r.), wydatkowano natomiast - 2 073 972,37 zł (stan na 31 grudnia 2023 r.). Zakres wydatków na realizację działań w ramach Programu, prezentuje poniższa tabela.

Tabela 13. Zakres wydatków na realizację działań w ramach Programu w 2023 roku

Lp.	Rodzaj wydatku	Kwota wydatkowana (zł)
1.	Szkoły - profilaktyka, szkolenia, warsztaty	178 300,46
2.	MOPS	485 807,77
	• placówki wsparcia dziennego, superwizja	339 447,63
	• Zespół Poradnictwa Specjalistycznego	62 894,37
	• przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, szkolenia, superwizja	45 977,94
	• działania wakacyjne	24 504,30
	• wsparcie dla rodzin w kryzysie	8 299,40
	• profilaktyka dla seniora	4 684,13
3.	Podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego	1 229 790,44
	• przeciwdziałanie narkomanii (poradnictwo, konsultacje, terapia, działania informacyjno-edukacyjne, grupy wsparcia, profilaktyka)	110 000,00
	• przeciwdziałanie innym uzależnieniom (poradnictwo, konsultacje, terapia, działania informacyjno-edukacyjne, grupy wsparcia, grupy samopomocowe, profilaktyka, placówki wsparcia dziennego, reintegracja społeczna, działania wakacyjne)	1 119 790,44
4.	Wynagrodzenia dla członków MKRPA	88 292,00
5.	Lokalny Program Mikrograntów - przeciwdziałanie uzależnieniom	40 000,00
6.	Opinie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu osób kierowanych na badanie przez Zespół Motywujący MKRPA, sporządzone przez biegłego	21 953,70
7.	Wnioski Komisji skierowane do Sądu Rejonowego w sprawie do zobowiązania do leczenia w zakładzie lecznictw odwykowego, w tym sporządzenie opinii przez biegłych sądowych w przedmiotowym zakresie	4 828,00
8.	Przeciwdziałanie nietrzeźwości kierowców	25 000,00

VI. WNIOSKI Z REALIZACJI PROGRAMU

Głównym celem realizacji Programu w 2023 roku było przeciwdziałanie problemowemu używaniu alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniom behawioralnym, a także ograniczenie negatywnych skutków zdrowotnych, psychologicznych i społecznych, wynikających z tego typu uzależnień poprzez doskonalenie istniejącego systemu przeciwdziałania uzależnieniom i dostosowywanie go do zmieniających się potrzeb i skali problemów. Cel ten realizowano poprzez:

- ograniczanie wpływu ryzykownego i szkodliwego używania alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, uzależnień od tych substancji, a także na funkcjonowanie osób i rodzin,
- ograniczanie szkód zdrowotnych, psychologicznych i społecznych wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- wzmacnianie instytucjonalne realizatorów Programu oraz podnoszenie poziomu kompetencji profesjonalistów działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem alkoholu, innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- profilaktykę uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych, a także rozwiązywanie problemów związanych z tymi uzależnieniami.

Należy podkreślić, iż pomoc trafiła do osób potrzebujących i ich rodzin, które miały możliwość kompleksowego oraz bezpłatnego korzystania ze specjalistycznego wsparcia, świadczonego przez profesjonalistów pracujących w obszarze uzależnień. W celu osiągnięcia jak najtrwalszych i długofalowych efektów, działania w dużym zakresie koncentrowały się na dzieciach i młodzieży. Szczególną rolę w tym zakresie pełniły placówki wsparcia dziennego prowadzone przez MOPS oraz organizacje pozarządowe. Zapewniały one profesjonalną i długoterminową pomoc dla dzieci wychowujących się w rodzinach niewydolnych wychowawczo, dysfunkcyjnych, w tym z problemem alkoholowym. Ponadto do dzieci i młodzieży kierowano działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej, takie jak: programy edukacyjno-profilaktyczne w szkołach (w tym rekomendowane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom), zajęcia w ramach uczniowskich klubów sportowych oraz zajęcia pozalekcyjne o charakterze socjoterapeutycznym, kształtujące postawy i zachowania prospołeczne, prezentujące twórcze i inspirujące sposoby spędzania wolnego czasu w ramach środowiskowych programów profilaktycznych. Obok programów profilaktycznych realizowano różne akcje, pogadanki, koncerty w formie długofalowych, cyklicznych działań. Tradycyjne formy, takie jak wykłady czy prelekcje połączono z treningiem umiejętności psychologicznych i społecznych. Natomiast programy autorskie realizowane przez szkoły stawiały sobie za cel wyposażenie odbiorców nie tylko w rzetelną wiedzę, ale także w istotne umiejętności, wykorzystując przy tym aktywne metody pracy z grupą (psychodrama, loteria, dyskusja, burza mózgów). Wsparciem objęto również rodziców i opiekunów poprzez podnoszenie ich kompetencji wychowawczych oraz zwiększanie ich wiedzy na temat nowych substancji psychoaktywnych, a także - coraz częściej dotykających młodych ludzi - uzależnień behawioralnych.

Lecznictwo odwykowe było realizowane przez Poradnię terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia (PTUiWA) w Szpitalu Wojewódzkim w Bełchatowie oraz Poradnię Leczenia Uzależnień - WOLMED, zapewniając na terenie Bełchatowa bogatą ofertę profesjonalnej pomocy. Kierowanie do przywołanych placówek wraz z monitorowaniem przebiegu terapii wykonywała Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach swych ustawowych kompetencji.

W ramach Programu finansowane były także grupy terapeutyczne dla osób uzależnionych i współuzależnionych. Dla osób o długotrwałej abstynencji oraz ich rodzin prowadzono działania o charakterze rehabilitacyjnym, realizowane przez stowarzyszenia trzeźwościowe.

Dbając o wysoki poziom świadczonych usług profilaktycznych, pomocowych i wspierających w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie, osoby działające w tym obszarze systematycznie podwyższały swoje kompetencje zawodowe poprzez uczestnictwo w szkoleniach, zajęciach warsztatowych oraz konferencjach.

Należy podkreślić, iż działania prowadzone w ramach Programu mają charakter długofalowy, ponieważ działania krótkoterminowe nie przyczyniają się do skutecznego rozwiązywania problemów

alkoholowych i narkotykowych. W związku z powyższym rekomenduje się utrzymanie dotychczasowych kierunków i form oddziaływań podejmowanych przy realizacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Bełchatowa na lata 2022-2025.

PREZYDENT MIASTA

Patryk Marjan
Patryk Marjan

WICEPREZYDENT MIASTA

Agnieszka Ludwiczak-Maszewska
Agnieszka Ludwiczak-Maszewska

Opracował:

Wydział Spraw Społecznych UMB

*Dokument nie należy
do archiwizacji*

DYREKTOR

Wydziału Spraw Społecznych

mgr Iwona Nowak
mgr Iwona Nowak

Spis treści

Wprowadzenie	2
I. Realizacja Programu w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych, w tym promocja zdrowego trybu życia.....	3
II. Pomoc i wsparcie specjalistyczne dla rodzin dysfunkcyjnych, w szczególności dotkniętych problemem uzależnienia i przemocy	26
III. Realizacja Programu w obszarze ograniczenia szkód zdrowotnych i społecznych	28
IV. Profesjonalizacja kadr działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii	33
V. Finansowanie działań w ramach Programu.....	36
VI. Wnioski z realizacji Programu	37